

BERZSENYI DÁNIEL

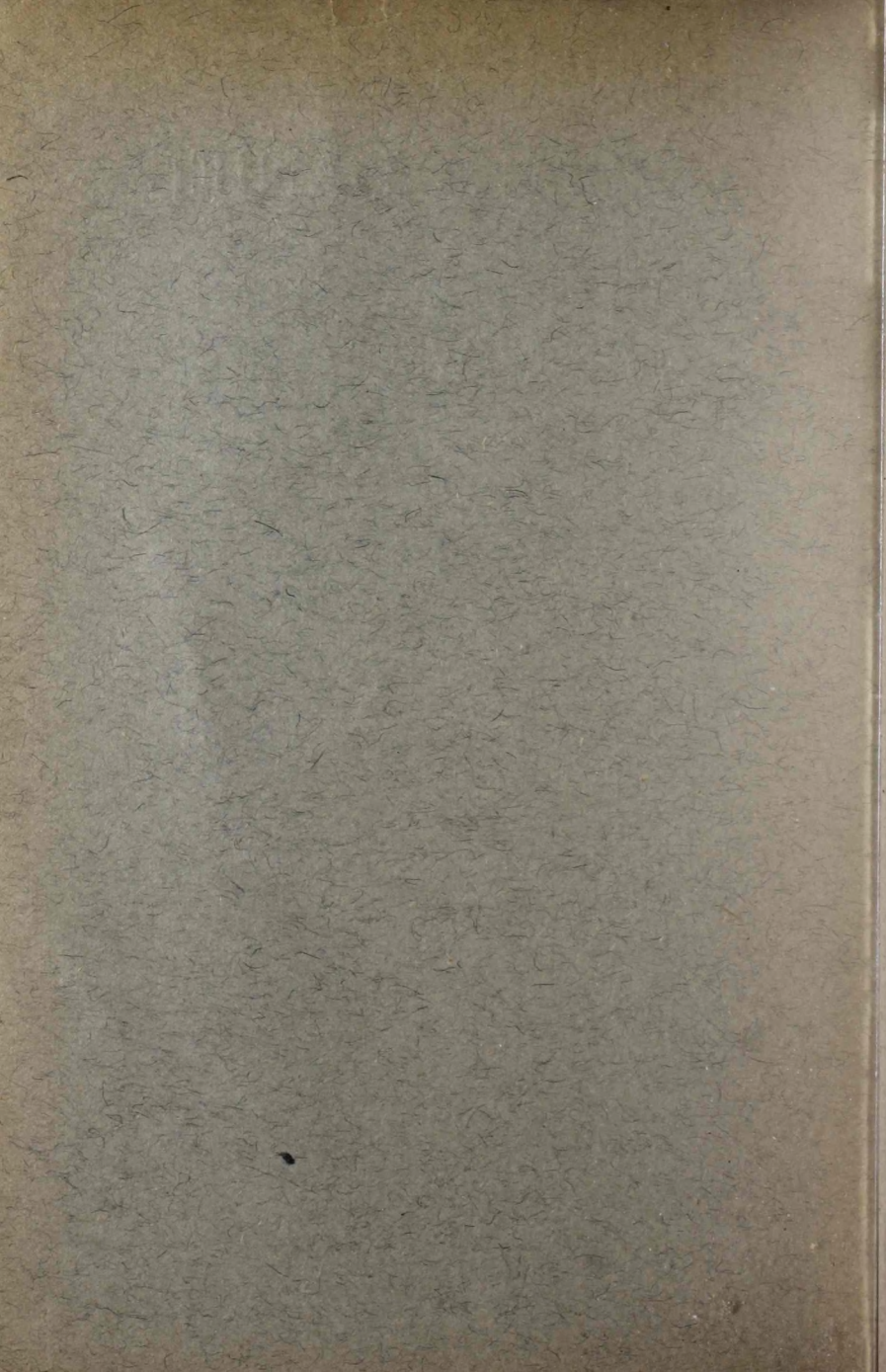
VERSEINEK KIADATLAN ÖSSZÖVEGEI

KIADTA, BEVEZETÉSSSEL ÉS JEGYZETEKKEK ELLÁTTA

MERÉNYI OSZKÁR DR.

BUDAPEST, 1938

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
IRODALOMTÖRTÉNETI BIZOTTSÁGÁNAK KIADÁSA

St. ind. o. 15057.

BERZSENYI DÁNIEL VERSEI

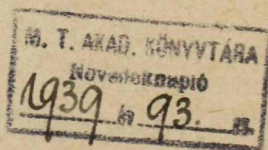
AZ 1808. ÉVI ÖSSZÖVEG

KIADTA, BEVEZETÉSSSEL ÉS JEGYZETEKKEK ELLÁTTA

MERÉNYI OSZKÁR DR.

BUDAPEST, 1938.

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
IRODALOMTÖRTÉNETI BIZOTTSÁGÁNAK
KIADÁSA

UJ-SOMOGY NYOMDA- ÉS LAPKIADÓ R.-T. KAPOSVÁR
(FELELŐS IGAZGATÓ: SEBŐK JENŐ)

Előszó.

Berzsenyi összövegeinek kiadása Berzsenyi Művei akadémiai kiadásának harmadik kötete. Legyen szabad e helyen hálás köszönetemet kifejeznem *Császár Elemér dr.* egyetemi ny. r. tanár úrnak, aki e kiadást szíves jóindulattal támogatta és *Gálos Rezső dr.* egyetemi ny. rk. tanár úrnak, aki mint az Akadémia Irodalomtörténeti Bizottságának művem bírálatával megbízott előadója e kiadás kialakulását értékes bírálatával elősegítette. Hálás köszönettel tartozom *Török Pál dr.* egyetemi magántanár, akadémiai könyvtáros úrnak, aki Berzsenyi kéziratai pontos másolatának megszerzésében szíves segítségemre volt.

Kaposvár, 1938. március hó.

MERÉNYI OSZKÁR dr.

Bevezetés.

Berzsényi Dániel verseinek eredeti kéziratát 1808-ban Kis Jánosnak küldte el azzal a kéréssel, hogy tegyen velük, amit jónak lát. Kis János a verseket Kazinczynak adta át kiadás céljából. Kazinczy a versek szövegeit lemásolta és híres, 1808 okt. 31-én kelt levelében lelkesen üdvözölte Berzsényit a nagy magyar költők sorában. Az eredeti kéziratot ezután Kazinczy megtartotta magánál, a másolatot küldte vissza Berzsényinek és az eredeti szövegekről az irodalomtudomány teljesen megelégedett. Nagy meglepetés volt tehát Toldy Ferenc számára, amikor Kazinczy Gábor 1859-ben értesítette, hogy Berzsényi verseinek összövegei megvannak Kazinczy hagyatékában. Toldy 1860-i kiadása után — amely némileg tekintetbe vette őket — csak Gálos Rezső tanulmánya: *Jegyzetek Berzsényi Dániel költeményeihez, Győr, 1936* és az 1936-i akadémiai Berzsényi-kiadás ismerte fel jelentőségüket. — Ez a jelentőség, amely a kéziratok értékével van összefüggésben és a költő iránti szeretet indított bennünket arra, hogy Berzsényinek eddig kevés figyelemre méltatott összövegeit kiadjuk és pedig teljes szöveghűséggel és a költő eredeti elrendezésében.

Ez összövegekből — és ezt tartom főjelentőségüknek — kitűnik, hogy Berzsényi Dániel eredetileg tájnyelvi költő volt. Csak e pár példát kell említenünk:

(A' ki a széppel köti öszve a' jót,
Oh Takács, az bölcs, az igaz poeta.

Ez dicső érdem, s ez az égi *billyeg*
A' remek elmén. (*Péteri Takács Józsefhez*)

Füstölgő pipámmal könyökemre dülök,
Bötzekem pislogó lángjait szemlélem.

(*Levéltöredék barátnémhoz.*)

Barna fürtje sodradéka,
Kendele tsendes árnyéka
Festi díszeit. (*Az én kegyesem.*)

Késér sötét pállámon. (*A Múzsához.*)

Az összövegek nyelvében nemcsak tájszavakat (bötzek, kendele, pirholagos, csatináz, titiláz) hanem tájnyelvi ejtést is kell keresnünk. Erre elég példát találunk: *billyeg*, *pálánk*, *galról-galra*, *pólám*, *fáklája*, *idvezlő*, *innepelése*, *violyák*, *lelkesét*, *teként*, *gergedez*, *alatson*, *öllj*, *furuglya*, *mellyen*, *mennj*, *nehezen*, *késér*, *tekéntete*, *öszve*, *ijjesztő*, *éjji*, *pillanlat*, *ujj*, *tí*, *nyúgott*, *akki*, *amidőn*, *erőssei*, *űritti*, *vázza* stb.

E tájnyelvűség természetesen hatással van a költő metrikájára is.

Berzsenyi metrikája sok tekintetben eltér a maitól, de alapelvei egészségesek, a magyar nyelv természetének átérzéséből fakadnak, mert elsősorban a kiejtésen és tájnyelven alapulnak. Különösen a magán- és mássalhangzók hosszúságának vagy rövidségének értékelésében mutatkozik az eredeti kiejtés. Hogy miben tér el Kazinczytól, jól látjuk azokban a megjegyzésekben, amelyeket Kazinczy tesz Berzsenyi metrikájára. Így pl. kosszorusza szerint nem jó. A harmadik személyű birtokos rag előtt Berzsenyi mindig kettőztet. *Vigadsz*, *hinár*, *vigan* Berzsenyinnél jambusok, Kazinczynál spondeusok. Berzsenyi *bimbaja*, *tünő*-mond, Kazinczy: *bimbója*, *tünik*. Kazinczy így

ír: hattyú, homályain, míg Berzsenyi hattyu, homálllyain. Kazinczy így mondja: ifjúság, Berzsenyi: ifjuság, Kazinczy kiejtése: adóját, Berzsenyié *adaját*. Kazinczy nyulat mond, Berzsenyi nyúlat.

Ha elvszerűen próbáljuk rendezni Berzsenyi metrikájának különös jellemvonásait, a következőket mondhatjuk. Az *a* névelőt hosszúnak tekintti, utána megkettőzteti a szókezdő mássalhangzót: *akki, ammikor* stb. Az előbb említett harmadik személyű birtokos személyrag előtt a mássalhangzó mindig hosszú: bajusszát, reménynye, kénnye. Az *en, an* határozórag előtt megnyúlik az utolsó mássalhangzó: nehezzen, erőssen. A szóvégi *ly* csaknem mindig hosszú: *illy, olly, homállly, milly*. Az í-t képző t-je kettős: *lelkesített, hasított*. A val-vel előtt rendszerint nem kettőz: pl. *erköltsel*. Egyes hangzók hosszúságértéke eltér: *nyúgott, tölts, tí, kí, juhár, dülök, busong, ijjesztő, ujj*; a középfok előtt mindig kettőz: erősebb.

Berzsenyi metrikájának alapja tehát a magyar szavak eredeti hangzása, nem a papirosnyelv. Ő tehát ugyanolyan élénk érintkezésben és kapcsolatban maradt az élő magyar nyelvvel, akárcsak Arany. Nem csoda, hogy az életet a papirosnak nem akarta feláldozni. Inkább elhagyott egyes verseket, amelyek túlságos ellentétben lettek volna az elfogadott prozódiai törvényekkel, de nem engedett elveiből. Csak abba egyezett bele, hogy kiadója a helyesírást a kor divatához alakítsa.

Nem elég azonban megállapítanunk Berzsenyi tájnyelviségét, néznünk kell azt is, mi ennek a szellemi háttere s hogyan kapcsolódik e dunántúltság a költő egész világnézetéhez és költői meggyőződéséhez.

Levelezéséből is kiténik, hogy Berzsenyi köl-

tészetének örök alapja maradt a dunántúli nyelv, amely klasszikus verseit oly ízessé és eredetivé tette, hogy Kazinczy a *Schriftsprache*-tól való eltérése miatt költőnket ettől óva intette. Ez a természetes és tiszta ragaszkodás a tájhoz az örök magyarság felé fordulás Berzsenyi költői magatartásának két fontos összetevője.

A Dunántúl legszebben Kisfaludy Sándor versein kívül különösen Berzsenyi költeményeiben él abban a korban. Ő festi akkor a Balaton örök szépségét és ünnepli a Dunántúl nagy fiait. Ő rögzíti meg a dunántúli magyar élet képét Magyarország c. versében és a *Balatonban*. Felemeli a halhatatlanság körébe a Dunántúl fontosabb eseményeit: a nemesi insurrectiót és a Georgikon alapítását. De dunántúli küldetése legszebben és legrészletesebben abban a szép levélben jut kifejezésre, amelyben Kazinczynak fejti ki a dunaiság elveit és jelentőségét.

Ebben a költő büszke önérzettel mondja a Dunántúlról:

».... Itt voltak s vagynak legfőbb városaink, itt laktak minden királyaink, itt volt a vagyon, a kereskedés, itt volt mindenkor a magyar nagy világ, itt volt és itt van a népnek színe, itt a földnek és életmódjának különfélesége, melyek mind annyi forrásai a nép ismereteinek, szavainak.«

Félreismerhetetlen akkor a dunántúliság fogalmának rendi színezete, hiszen a Tiszántúlról úgy beszél a költő, mint pásztorok lakta alantas vidékről, ahol a természet üressége sem szülhet egyebet lelki ürességnél. Ő elsősorban, mint dunántúli nemes ember beszél:

»A kimondásban sem láthatok én elsőséget (a tiszántúli nyelvben a dunántúlival szemben). A köznép mindenütt csak köznép. Ha e részben csak mestert keresnék, tehát a fő rendet, a nemességet választanám, mely mindenkor megkü-

lönböztette magát igaz és helyes kimondásával, melyet nem könyvekből tanult, hanem ivadékról ivadékra beszopott és a mely sokkal inkább dunai, mintsem tiszai.» (Levele Kazinczyhoz, 1811. február 15.)

Hogy gyönyörködik ebben a dunai nyelvben! »Robaj, moraj, zőrej, zsibaj, dőrej dunai szavak ugyan, de igen jó magyar szavak, szintúgy, mint kacaj és zaj. Adaja, bimbaja, sugara, sudara. Mely hajlékony az a dunai nyelv!« »A tiszai mintegy kérkedve mondja: esketni, merkezní, pedig ez csak a tótos nyelvnek hibás következtetése.«

De hibás következtetés volna tőlünk, ha a költőnek ezekben a szavaiban csak a XVIII. század örökségét, a particularizmusnak megnyilvánulásait látnánk. Több volt ennél Berzsenyi véleménye: ez voltakép a magyar nyelv-géniusz védekezése volt a mesterkéeltség és az egyoldalúság ellen. Ez volt Berzsenyi dunántúliségának egyik ajándéka a magyar irodalom számára: e dunántúliségon át megszólalt, megmutatta azt a helyes költői irányt, amely egyoldalú túlzások helyett a középúton vezethetett. A dunántúliség védelme volt ez, azonban egy még nagyobb eszmével szövetkezve. Berzsenyi e levelében nemcsak a dunántúli nyelvet védi, hanem egy másik nagy elvet, amely mintegy megokolása dunántúli particularizmusának: *a magyar nyelv egészét* védi, vagyis azt az elvet, hogy a magyar nyelv élő, szerves egész, amely szerinte a haza minden vidékén beszélt magyar nyelvvel egészül ki s csak egészében hordja létezésének valódi értelmét. A magyar irodalmi nyelv legyen tehát olyan, amely ennek az egésznek, ennek az egész magyarságnak, ennek a nagy magyar totalitásnak a hordozója. (L. levelét Kazinczyhoz 1811. febr. 15-én és Szemeréhez 1811. jan. 1-én. Ak. kiad. 23.)

Nagy magyar szépségekre szomjazó lelke tele

volt a dunántúli klasszicizmus szellemével és a dunántúli élet szépségének legfelsőbb fokát és lehetőségét a keszthelyi ünnepélyekben látta meg. Ezek az ünnepélyek idézték fel lelkének legtitkosabb és legbensőbb álmát a magyar élet és a magyar lelkiség megszépüléséről, amikor a költő újra kilép papirosmagányából és a görög költők mintájára, közönségével szoros kapcsolatba lép. 1817. febr. 27-i levelében írja le egy ilyen keszthelyi ünnepély lefolyását. Magunk előtt látjuk a teátrumforma épületet, a borostyánkoszorús függönyt, a klasszikus gráciájú lantverő Malvinát (Dukai Takáts Judit), a pásztorgyerekek táncát, halljuk a hangászok harsogását, de hogy voltaképp mit jelentett a költőnek ez az ünnep, azt Berzsenyi a *Himnusz Keszthely Isteneihez* c. versében mondja el. Ebben a versben egyszerre nagyméretűvé válik minden. A kürtharsogás egy nemzet kardala, a Helikon az emberiség történelmi színpada, az énekek hatására a kövekből emberek s a pusztaságból városok lesznek. Városépítő dal ez, mint a regebeli thébai lantos dala, s a magyar kultúra szent ünnepére hívja fel a magyarság figyelmét:

Hogy vérrel ázott századaink nyomán
A szent pálma arany bimbai nyiljanak,
S a kis magyar Weimar öléből
Lássa hazánk kiderülni napját.

Ez a vers mutatja Berzsenyi dunántúli küldetésének igazi távlatait. Dunántúl, Keszthely, Festetics, magyarság: ez a gondolatmenete s Festetics halálával, valamint a Kölcsey-kritikával zárul le ez a legklasszikusabb dunántúli magyar utópia, amelyet irodalomtörténetünk ismer.

De ha az álmok szétfoszlottak is, ha a költő magánya lánggal van is körülveve, ki kell lépnie zárkózottságából s dunántúli küldetésének mint-

egy be kell teljesednie. 1834-ben írja meg *A mezei szorgalom akadályairól* szóló művét. Ebben kérdezi a dunántúli magyar nép bajait, orvosa akar lenni, segíteni akar rajta, egyúttal megmutatja magyar valóság-ismeretét is.

E tájnyelviségen kívül a versek eredeti *sorrendje* is érdekes, amelyet Kazinczy teljesen felforgatott. — A költő nem időrendi sorrendben helyezte el verseit, hanem tiszta esztétikai sorrendet alkotott. Ennek legfőbb jellemző vonása a változatosság. A költő arra törekedett, hogy mind formában, mind tartalomban egymástól fokozatosan eltérő versek következzenek egymásután, amivel a versek élvezését akarta jobban lehetővé tenni, s a versek hatására, olvasóközönségére is gondolt. Fínom esztétikai érzék nyilatkozik így a versek elrendezésében. A költő nemcsak a tárgyak, nemcsak a hangulatok, hanem a versformák megfelelő változatosságára törekszik a versek rendjében. Mégsem nyugtalan ugrálás a sorrend célja, hanem bizonyos csoportok alakulnak ki, úgyhogy az egész a *csoportsorrend* és az *egyéni verssorrend* szép kombinációja. Ilyen csoportot alkot mindjárt az első három vers, nagyszerű tárgyával és hangulatával. A *Melancholia*, a *Megelégedés* és *Péteri Takács Józsefhez* egy másik ilyen csoport, amelybe Péteri versei és egyénisége mintegy harmonikus befejezésül tartoznak. A *szerelem*, *Töredék barátnémhoz*, ismét egy csoport tagjai, ugyanannak az érzésnek különböző árnyalataival. *Lilihez*, *Bacchushoz*, *Ilonkámhoz*, *Az én kegyesem*, *Emmihez*, *Amathunt*, *Dudihoz* c. versei ismét összetartoznak ugyanazon életérzés szálán. Az 54—69. l.-ig terjed a legnagyobb csoport vers: csupa szerelmi dal. Az utolsó két vers ismét igen komoly hangulatú.

Ha ezt a sorrendet közelebbről vizsgáljuk, nemcsak változatosságot találunk benne. Pl. az

egész sorrend *keretbe* van foglalva. Az első három és utolsó két vers tárgyi tekintetben súlyos, komoly, jelentős. Körülbelül középen van elhelyezve a *Muzsához* c. vers, amely búcsú az ifjúságtól és mintegy a költő ifjú és férfikora határán álló költemény. A sorrend törvényét, a kötet első felének súlyát a másodikkal szemben irodalom-szociológiailag indokolja a költő lírai *magatartására, szándékára és a közönségre való művészi tekintet*. Valóban, úgy hisszük, tisztán kitűnik e sorrendből Berzsenyi költői eszményképe. A költő elsősorban a nemzeti közösség költőjét akarta kiemelni verseinek sorrendjében. A magánélet költője háttérbe szorul, hátrább kerül e sorrendben, s a *nagy tárgyak* költeményei kerülnek előre. A költő a sorrenddel egyúttal megadta a tiszteletet és a becsülést azoknak is, akikhez verseket írt. Személyekhez írt, de közügyként és a nemzeti közösség szolgálatában fogant versei is jórészt a versek első felében fordulnak elő.

De nemcsak a versek tájnyelvűségében, nemcsak a sorrendben kell keresnünk e kéziratok jelentőségét, hanem főleg abban is, hogy bepillantást nyujtanak Berzsenyi *költői műhelyébe*. Ezekből a szövegekből látjuk pl. a *Fohászkodás* eredeti alakját, amelynek e versszaka eredetileg így hangzott:

Te hoztad a nagy Minden ezer nemét
A semmiségből, egy csupa szózatod
Által teremnek száz világok
S mint valamely buborék enyésznek...

A végleges forma ezzel szemben:

Te hoztad a nagy Minden ezer nemét
A semmiségből, a te szemöldököd
Ronthat s teremthet száz világot
S a nagy idők folyamit kiméri.

Mily tanulságosan látjuk ebből a költő teremő geniejének munkáját! Nem kevésbé fontos annak a megállapítása is, hogy e versszak átalakítására hatást tett A XVIII. sz. c. vers szövege is, amelyet később a költő kihagyott kötetéből. Rendkívül érdekes A Magyarokhoz c. vers itt közölt változat-szövege is, amely idők folyamán szintén mélyreható változáson ment keresztül, míg a költő művészetének főelvét: a kifejezés tökéletességét visszatükrözhette. De nemcsak ily nagy változtatásokban, hanem kisebbekben is mutatkozik az író művészete. Néha csak egy-két szó megváltoztatása mily erőt ad a versnek! Pl. a régi szöveg:

Mennyi népnek nyujt bizodalmat a te
Isteni mived.
 E helyett az új szöveg:
Chironi lelked.

A mitologiai utalás más távlatba helyezi a kifejezést s a mű helyett a ható erő, a lélek kiemelése sokkal életteljesebbé formálja a költő mondanivalóját. Ám nemcsak a klasszikus mértékű versekben látjuk e haladást, hanem a rímes versekben is. Így pl. a régi szöveg:

Lolli, remek kellemiddel
 A rózsát megelőződ
 S minden ható diszeiddel
 A jégszívet meggyőződ. (Lollihoz.)

E helyett az új szöveg:

Lolli *deli* kellemiddel
 A rózsára *homályt vetsz*
S szivégető szemeiddel
Belém ezer tört nevelsz.

De látjuk költői műhelyének titkait más verseiben is. Mindjárt az első vers, *Kazintzy Ferenc*

ilyen költemény. Mai kezdete csak később keletkezett. A *Remetéből* egy csomó sort kihagyott később a költő. A *magyarokhoz* c. vers harmadik és negyedik variánsát közöljük. A *felkelt nemeséghez*, 1807 utolsó versszakain is változtatott. A *Nagy Pálhoz* c. versnek később egészen más kezdetet adott, s a *Musához* c. vers utolsó versszakát egészen elhagyta Berzsenyi. A *Dudi* első két versszakát is láthatjuk itt eredeti alakjában. A *Káldi Pálhoz* c. költemény is még eredeti kezdete szerint van ebben a kötetben. A *Mulandóság* is eredeti alakjában olvasható, ugyanígy a *Barátimhoz* c. vers is. (Ezeknek a költeményeknek a második és többi kiadásokhoz való viszonyával Berzsenyi *Költői Művei* akadémiai kiadásában részletesen foglalkoztunk.)

Számos versének itten még megvan az eredeti címe. Pl. *Chloe* (Linon, Ninon), *Az ősz* (A közelítő tél), *Ilonkámhoz* (Melisszához), *Emmihez* (Glycere), *Dudihoz* (Lollihoz), *Káldi Pálhoz* (Barátomhoz), *Bartsimhoz* (Cencimhez), *Dudi emlékezete* (Fannim emléke), *Emmihez* (Esztihhez), *Emmi* (Nelli), *A Camena* (Az én osztályrészem), *Kazinczy és Kis* (A Camena), *A magyar tudósokhoz* (Barátimhoz). A címek és nevek egy részében is nagyobb a földközelség.

Megvannak e kötetben azok a versek is, amelyeket Berzsenyi az első kiadásban részben Kazinczy tanácsára, részben magától — elhagyott: *Magyarország*, *A XVIII. század*, *Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás*, *Gr. Festetics Györgyhöz*, *Gr. Széchenyihez*, *Az ifjúság*, *A Balaton*, *Gr. Festetics Györgyhez*, *Venushoz*.

Most még az a kérdés, milyen viszonyban van ez az összöveg Berzsenyi verseinek 1813-as kiadásával?

Természetesen a versszövegek 1809-től 1813-ig változásokon mennek keresztül, mert a költő

maga is változtatott és Kazinczy közbelépése is meglátszik a változatokon. Kazinczy költőideáljának ugyanis az összövegekben mutatkozó költői arc egyáltalán nem felelt meg. Ő nem földszagú költőt akart a nemzetnek bemutatni, hanem tökéletes, finomízlésű, széplelkű klasszikust. Ezért erős kézzel nyult a költő szövegének azokhoz a részeihez, amelyek ennek a költői ideálnak az útjában állottak. Így elsősorban provincializmusaitól óvta Berzsenyit, amelyek a *Schriftsprache*-val ellentétben állottak. Azután a kötetet a nyelvújítás diadalának szánta, s így lehetőleg szaporította a nyelvújító szavakat: a *kecs*, *vágy*, *gyönyör*, *árny* szavak közbetűzdelése az ő műve. Azután mintegy világnézetileg is befolyásolni igyekezett a költőt, amikor pl. a *Fohászkodás* c. vers kihagyását indítványozta. Arra is gondja volt, hogy a vele személyi ellentétben levő főuraknak, így pl. a Festetics Györgynek szóló versek lehetőleg maradjanak ki a kötetből, mert ő némi-
leg személyes élményeihez kötötte az általános elismerést is. E változtatásokhoz járult még Kazinczy barátainak munkája is, akik szintén résztvettek a szövegek változtatásában. (Különösen Helmezy Mihály.)

A költő azonban sok helyen megőrizte önállóságát. Bár a különböző változtatások pontos szétválasztása ma már lehetetlen, az akadémiai kiadásban kimutattuk, hogy mily változtatásokat utasított vissza Berzsenyi: *Egy szilaj lánykához*, *Az elválás reménye*, *A szerelemhez*, *Glycere*, *Fannim emlékezele*, *Az örömhez*, *A reggel*, *A felkölt nemességhez*, *Gr. Festetics Györgyhez*, *A Balaton*, *Amathus*, *Féltés*, *Az én kegyesem*, *A tavasz*, *Chloe*, *Esztihez*, *Szerelmes bánkódás*, *A felkölt nemességhez 1805*, *Az ulmai ütközet*, *Búcsúzás Kemenesaljától* c. versekben. Látszik tehát, hogyha Berzsenyi Kazinczy összes változtatásait elfogadta

volna, az első kiadás színezete egészen más lenne. Azonban Berzsenyi nem mindenben fogadta el Kazinczy tanácsait.

Elsősorban szívósan védte provincializmusait. Egyoldalúnak tartotta Kazinczy tiszaiságát. Azután védte költői elveit, mint a *tónust* és az *energiát*. Inkább eltúrt egyhangúságot, mint színtelenséget. Egy-egy Kazinczy által nem eléggé logikusnak tartott kifejezést is megtartott, ha ez korlátozta volna képzelete szabad játékát. (*Egy hivatelenhez.*) Nem lelkesedett az újító szavakért sem. Neki a *hős* egészen más volt, mint a *Héró*. Az utóbbit sokkal erősebb, színesebb kifejezésnek érezte. Ha a Berzsenyi által elfogadott változásokon kívül mégis belekerült e versekbe nem szándékolt javítás az első kiadásban, az Helmezy műve volt. Berzsenyi nyilván elfogadta különösen a *Fohászkodásra*, A magyarokhoz c. versre, a *Felsőbüki Nagy Pálhoz* írt költeményre vonatkozó Kazinczy-féle javaslatokat, ahol érezte, hogy Kazinczy kifogásaiban van igazság, s ezekkel nagyon sokat javított az említett verseken. Ezek Kazinczy intése nélkül nem jelentek volna meg ily tökéletes alakban. A Helmezy-féle változtatások egy részét azután a költő a II. kiadásban visszajavította. — Fontos különbség van az összövegek és az 1813-i kiadás sorrendje között. Kazinczy az összövegek sorrendjét megváltoztatta, de ezt — mint Kazinczy maga is hangsúlyozza — Berzsenyi nem fogadta el, s új sorrendet adott az 1813-i kiadásnak. (L. ak. kiad. 80. l.)

Még így is nagy különbség van az összövegek és az első kiadás között. Bízvást mondhatjuk, hogy ezek a szövegek tartották meg számunkra az *eredeti Berzsenyit*, a dunántúli tájnyelvi költőt.

Ezekben látjuk Berzsenyi versei összövegének főbb jelentőségét. Ami a kiadás technikáját illeti, a költő betűihez tartottuk magunkat, mert a

tudományos kiadás csak a történeti hűségen alapulhat. Csupán két esetben kellett eltérnünk a betűk hű visszaadásától, mert ezt a vidéki nyomda technikai felszerelése nem tette lehetővé: az egyik a hosszú ő-betűnek két ponttal és egy vonással való megjelölése; ettől azonban más kiadások is eltérnek, mert ez semmit sem jelent a lényeg szempontjából. A másik pedig a kettős gy-nek gy-vel és egy fölötté húzott vonással megjelölése, ami szintén lehetetlen volt s ennek elhagyása számtalan esetben másutt is megtörtént. Egyebekben hűeknek igyekeztünk maradni az eredeti szövegekhez, még az ékezés és vesszőzés tekintetében is. Berzsenyi minden figyelmét a teremtésre, az alkotásra fordította, nem vesződött sokat a szavak pontos írásával, bár bizonyos következetesség meglátszik helyesírásában is. E hiányosan írt szavakat azonban a lángelme fényében kell néznünk s akkor nem is látjuk a hibákat, csak a költészet tökéletes kifejezését.*

Dr. MERÉNYI OSZKÁR

*) Az összövegeket Kazinczy látta el tartalomjegyzékkel, amely tehát nem Berzsenyitől származik és hiányos is, ezért itt nem közöljük. — Szükségesnek tartottuk az összövegeken kívül *A magyarokhoz* győri változatának közlését is. (L. ak. kiad. 369. l.)

Kazintzy Ferentz.

Kazintzy! bátor Meoni szárnyokon
Felleng saselméd a' magas étheren,
S a' Dithirambok Dallosával
A' nagy Olimp' tetejére felhág.

Lantod ki nyitná Tenarus ajtaját,
Elszenderitné őre ezer szemét,
És vissza bajolná le romlott
Téba falát magyar énekével.

Boldog vagy Aon Szúzei Kedvese!
'S Nagy, mint Hazádnak legnemesebb Fija,
E' két tulajdon kéri meltan
A' Ganiméd' poharát az égben.

Te lelkesítettél szűnnyadozó erőm',
Kebledbe öntöm 'senge virágimat
Iktasd ditsően törtt utadra
Nyomdokidon lebegő Camenam'!

Magyar Ország.

Itt hol szőke vizét a' Duna rengeti
Árpád' gazdag arany hantjain oh Hazám!
Céresnek koszorús homloka* illatoz
'S a bővség ragyogó kürtje mosolyg réád.
Termékeny mezeid mennyei harmatok
Mossák 's tsüreidért Europa irigyed
Itt Edent mutató sorhegyek oldalán
Bachus tölt poharat, 's néked az isteni
Nectár legnemesebb vedreiből merit
Itt Arcádia zöld halmai nyillanak

* kihúзва: tündököl.

Hol Pán legjelesebb barmok után dalol
 Barmok! millyeneket boldog Arabia
 Nem látott sem egyéb nemzet az ég alatt
 Kárpátidnak arany gyomra kevély Perut
 Felmúlván örökös kintseit önti rád.

Minden jót valamit hint az Olimp Ura
 Minden jót, valamit Tellus az emberi

Taplálásra teremt néked az Istenek
 Bőv mertekje pazarl búske határidon.

Boldog népeidet Títusok őrizik,
 Kik mind annyi Atyák és kegyes Istenek,
 'S kiknek Tronusokon Trézia lelke leng.

Törvényed s koronád' Chérubim ór fedí
 Nem fertőzteti meg durva Tirán keze,
 Törvény nem hatalom kénnye uralkodik
 Rajtad, s régi ditsó nemzeti díszed áll.

Oh bár vajha kies gyöngy koszorúd között
 Még egy illatozó rózsa fakadna ki;
 Szállnának le reád Grecia Isteni

Kik hajdan le hozák Attika földire
 A' Nagy Mestereket, 's bölts tudományokat
 Akkor Tsillagokat hatna Kevély fejed,
 'S el bámulna reád a' Zenit és Nadir.

A tizennyolczadik század.

Század hanyatlík, már küszöbén vagyunk
 Bamult korunknak, szazadok Istene!

Buzgó örömmel feltekéntek,
 S titkaidat huraim tsudalják.

Népek születnek, Tronusok omlanak
 Lehelleteddel, 's a Te szemöldöked

Világokat ronthat s teremthet
 A' nagy idők folyamit vezérlvén.

Hány szazadoknak szélveszes ostromin
 Hartzolt szerettem Nemzetem ekkorig?

Hány száz Charibdis, 's mennyi Örvény
 Várta nemes Remeked halálát!

Már sirba szállott hajdani nagy nevünk,
 Mármár le tsüggött győzni szokott karunk
 Mikor hatalmas szárnyaiddal
 Bé fedezéd lebegő vitorlánk.

Meg szántad e' nagy bajnoki nemzetet,
 Melly annyi hartz közt vívta ki hantjait,
 'S vér aldozattal kérte vissza
 Ősei szent viadalma bérét.

Révpartra hoztad, Trézia karjain
 Köztünk Perikles napjai nyíltanak
 Saturnus áldatt lelke jött fel.
 'S vérbe merültt Mezeinkre szállott.

Ditső szabadság Temploma lett Hazánk
 Nem dultak ádáz pártot ütő hadak
 A' szent rokon vér nem kialtott
 A' babonák tüze közt az égre.

Áldás virágzott a' Duna partjain
 Áldásba ferdett a' Tisza síkjain
 Áldásba a' vad Dráva berkin
 'S Fátira kopár farain lakó nép.

— — 'S már mast Ferentznek Titusi Tronusa
 Fénylik közöttünk, jer Magyar e' Napon
 Nyisd meg ditsőült szent Királyid
 Templomait, s leborulva áldozz.

Nézd melly hatalmas népeket eltörültt
 Körültted e' nagy 's ritka idő szakasz
 Nézd melly viszontság kénnye játszott
 A' legerősb szegélet kövekkel.

Téged meg őrzött Őseid' Istene
 Trájanok, s áldott Marcusok álltanak
 Kormanyodon kiknek kiralyi
 Homlokokon ragyo[go]tt az erkölcs.

Mindenható kar méri ki sorsodat
 Kar mellyen ég 's föld sarkai forganak
 Kar melly ditsőültt* Óseidnek
 Rettenetes hadait vezette.

Bizzál 's viragzóbb szazadokat reméllyj
 Eldödeidnek szép kora vissza tér;
 Tsak lelkenen tartsd mennyi sok szent
 Vérbe került az igaz ditsőség.

* alatta kihúzva: *virágzó*.

Nagy Lajos, és Hunyadi Mátyás.

Ki vagy te fényes Tsillag az O világ'
 Sötét ködében? Szazadok éjjele
 nyúgszik te rajtad, mégis égő
 Artzalatod közibénk sugárzik.

Ki vagy te Bajnok, 's rettenetes Király?
 Gyémánt sisakban menyei fény között
 Ki úgy ragyogsz mint Pharos égő
 Langja az éjj sivatag homálya.

Corvín, ki Héro Attyai nyomdokin
 Árpád szerentsés fegyverivel vívott
 Midőn az Országos Dunának
 Partjaiból Helicont idézett.

A' bölcs s vitéz kar, mint az idő 's halál,
 Minden hatáság fegyverivel tsatáz
 Öneki a 'bértz bastya tsak por
 'S Rósa level Boreas kezében.

Két nagy királyunk nyert koszorus nevet
 A régiségben: mindenik a' szelid*
 Músák barátja 's mindeniknek
 Músa szelíd keze törtt borostyánt.

* kihúzva: Músák barátja.

Egy Nagy Lajos bölts szárnya alatt Hazánk
 Rómát 's Aténát latta fel állani,
 Attila roppant Városában
 Márs, tudomány, hatalom virágzott

'S mikor ragyogtak tornyaid Oh Buda!
 Felségebben, mint mikor a' ditső
 Király 's Apollo tisztelője'
 Bölts Hunyadink kezein virágzál

Mint hajdon a' nagy Delius oszlopit
 Delfus tsudait, napkelet Alkonyát
 Bamulta 's a' fáradt szarandok
 Ormai közt iszonyodva állt meg

Sok messzi Ország Böltssei Bajnoki
 Jöttek Hazánkknak látni ditső egét
 Rémülve nézett a' Világ ránk
 'S nemzeteket tapodó erőnkre.

'S Egyszerre e' Nép melly Hunyadink alatt
 A' legkevéllyebb poltzra emelkedett;
 A' durvaságban veszni tért 's ment
 Két meg utált Tseh király kezében

Pallás 's Apolló nemzik az istenibb
 Böltsset s erősebb bajnoki lelkeket
 Ők nemzik a' Márs pallosával
 Birni tudó fejedelmi embert.

A' Durva nép közt sorvad az emberi
 Legszebb tehetség, nem születik soha
 Ott Socrates, 's nagy Tulliusnak
 Nem szabad ott nemesen buzogni

Cátó temerdek lelke le görbed ott
 Nem áldhat a' föld bölts fejedelmeket
 Nem támad ott Títus s Trajanus;
 Durva Nerók vasigaja büntet

G. Festetits Györgyhez.

Örvendj Hazánkknak bölts Fia Festetits!
 Győztél, le romlott a' buta Tzimborá
 Gyémant Paisban serthetetlen
 Áll az igaz valamint egy Isten

A' földnek ádag kölykei bértzeket
 Szórtak de Pallas mennyei fegyvere
 'S a' szent igazság titkon égő
 Mennyköve porba temette őket

Örvendj szerentsénk talpköve szirton áll,
 Nyelvünk Atyaink Ajka fel oldatott.
 Virrad Hazánk várt napja virrad.
 'S a denevérek előtte futnak.

Nyelvünk Hazankból számkivetett vala
 A' régi vakság lantzaiban nyögött
 'A' durva ellenség haragja
 Néma homály kebelébe zárta

Sok Nagygyainknak balgatag udvarin
 Már a Magyarnak híre se hallatott.
 Nem módi ugymond, oh gyalázat
 Oh vak idők szomorú gyümöltse!

Ez szülte a' sok kárt s nyavalát reánk
 Ez fojtja bennünk a' Geniust 's erőt,
 Ez rontja erköltsünk' s Hazankhoz
 Zárt szeretet kötelít fel oldja

Ezt végre látván a' Haza Böltséi
 Gatokba zártak a' veszedelmes Árt,
 'S Örangyalunkat vissza hozták
 A' diadalmi kapun Budára.

Nagy rész te munkád, a te Eszed 's Erőd.
 Melly példa voltál, esmeri Nemzedet
 Mennyit köszönhet néked e' Nép
 Nyelv, tudomány, Magyar Ósi Erkölts!

Pályánk ohajtott tárgya mosolyg reánk,
 Vár a' Ditsóság Trónusa, mennj s vezérlj!
 A' véghetetlen szazodoknak
 Nagy neved érdemit által adtad.

Virág Benedekhez.

Eván! merre hová ragadsz?
 Melly szentelt ligetek boltjai fednek el
 Tíbur' völgyei rejtnek e?
 Vagy Lesbos kiesult berkeit álmadom?
 Pindár Stecizor isteni
 'S Alceus magasabb lantjai zengnek itt.
 Honnyom Flaccusa 'oh Virág!
 Itt szegdelsz te Delfusi ágokat
 itt kent fel Polihimniad
 'S Edig nem töretett Hellai szirtokon
 Nyítsz utat koszorús Vezér
 'S a' Vértess Helicon hangjai töltik el.
 Példád elteti mellemet.
 Jer jer, legy kalauz pallya futásomon
 Fáklád mennyi lángjai
 Mint Farus lobogo oszlopa fénylenek
 Jer jer! karjaidon segélj
 Ösvényedre akár merre vezérlsz megyek.

A' Melancholia.

Te a' sötét erdők vadonjain
 Szeretsz álmodozni oh Melancholia!
 A puszta vár bús omladékain
 Nyögdétselő szellő néked harmonia.
 A' felhőkbe nyúlt granit ormai
 'S az elzárt völgy néked legkedvesb nézőhely
 A' halvány hold 's goth falak' kormai
 Bajolnak tégedet mágusi erővel

A' mohosult sirkövekre ledűlsz
 'S mélyly lelkesedessel emeled hárfádat
 Az öszült kor kepeiben merűlsz
 'S edesen elsirod bus elegiádat.

A' vidámság, tsak a' valósagnak,
 'S szűk jelenvalónak szedheti rósáit
 De te karján a' szép almadásnak
 Éled a jövőndőt 's a' multnak óráit.

Oh te voltál eddig biztos társom,
 Te intéztél engem józan utaidon
 Ha a' földi vigságtól megváltom
 Sátorodba intél tsendes alkonyidon

Te vontad bé az ifju hurjait
 Egy tsendes busongas gyászos fátyolával
 Te derítsd fel a' férjfi gondjait
 Magános örömid szép holdvilágával.

A Megelégedés.

Nem kér Chinai pamlagot
 Sem márvány palotát a' megelégedés,
 Töbszer múlatoz a' szegény
 földmives küszöbin s durva darotztzain
 Mint a' Dáma kigyöngyözött
 Kéblén 's ambrozias mellpatyolatjain
 Tsendes szalma fődél alatt
 A' víg pásztori kor gyermeki közt lakik.
 A' természet ölébe dül
 Annak nyu(j)tja kezét 's mennyei tsókjait.

Peteri Takács Józsefhez.

Édes Éneklő! ligeten virágon
 Andalog Músad vegyes illatok közt,
 Amde nem mint egy üresen tsapongó
 Lepke tavasszal

Mézet és Nectárt szedegetsz te mint méh,
Minden elrejtett violán s kükürtsön
Halkva döngétselsz, de szelíd hurodrol
Etheri hang foly.

Szívet és elmét magasít Caménad
Socrates karján mosolyogva oktat.
A' vidám Erkölts, s vezető okosság
Kintseit osztja.

Akki a' széppel köti össze a' jót,
Oh Takacs! az bölts, az igaz Poeta
Ez ditső érdem,! s ez az égi billyeg
A' remek elmén.

A Remete.

Egy őszült Remetét a' Tihany oldalán
Esmértem, sivatag sziklaüregben élt.
Már két százodokat hordozza vállain
'S Mellén lengedezett hosszú fejeér szakál.
Gyakran bölts szavait hallani elmenék
Barlangjába vidám gyermekidőm alatt.
Sok történeteket hordogatott elől
A' bölts ősz az idők régi homályiból
Egy szép alkonyaton melleje ültetett,
Ősz pillája alul könnye ki tsordula,
'S így kezdé szavait; Látod amott fiam!
Ammint a' Balaton habja lotsogva küzd
A' bértz öbleiben 's rengeteges vadon
Zöld pártája körül füzte az Ormokat,
Ott hajdan ragyogó tornyok, erős falak
Állottak sudaras sorjegyének között,
'S ott a' tsüggendező ősz granitok között
Állott egy feketült Klastrom, az óvilág
Buzgósága ditső temploma; szent helye.
Sok távul lakozók 's messzi szarándokok
Tsokolták küszöbit 's Szentjei zámolyát
'S a' himnusba vegyült Orgona hangjai

Búzgón ömledezék a' hegyeket körül.

Hány sziv hartzola szent boltja homályiban

Míg el tépte magát ösztöne lántzain,

'S láng érzése szelid buslakodásra vált.

Hány szép hervada ott élete hajnalán,

Mint egy gyenge virág a' havasok között

Melly látatlan alak díszével kivész

Ott lankadt epedett Várodi Lóri is

Érző lelke tüzes gerjedezésiben.

Nem fojthatta meg azt a' a feledő idő

Sem más isteni kéz etheri balsama.

Legszebb szűz vala ez Hunni[a] mezein

Sok fényes Lovagok néztek ohajtva rá

Sok nagy gazdagokat Lórika megvetett

Mert szívét szeretett Sándora birta már.

S oldhatlan kotelek közt vele eggyesült

Hires régi magyar fajt, de szegény vala.

Mellyért Lóri kemény Attya tsikorgatott

Erzéketlen uszott(?) gyermeke könnyein

'S e' klastromba adá a szerető leányt.

Kábultan maradott Lóri sokáig itt

'S mint eggy álmodozó tsendesen elmerült

Miglen végre szakadt szive felebredett

'S a kétségbeesés töreivel vivott.

Sokszor kerte az ég' szanokozó kezét

Hogy végezze megunt élete napjait

Sokszor sirt ölelő Kedvese karjain

A' forro szerelem szép tsalatásain

Már négy bús kikelet látta siralmait.

'S lassanként kihaló* kellemi ammidőn,

Eggy bús óra alatt ajtaja megnyílék

'S a régen siratott karja közé rogyék.

Testek mozdulatit festeni nem lehet

Sem tördelt szavokat 's ömledezéseket.

A döbönt kebelek nyögve szorultak el

'S benne minden erő, s élet eloltatott

Miglen vegre sebes könyeik árjai

Megnyitván lekötött nyelveket, így zokog

Forró tsókjai közt a' pihegő Leány.

* kihúzva: *angyal*i.

Oh Kedves! kit az én lelkem epedve várt
 Minden pertzeneten 's érted imádkozott,
 Oh Ifju! kit az én szívem ezer közül
 Valosztott, de az ég szívemet eltöré!
 Eljöttel hogy ezen néma falak között
 Esdeklő szeretőd' könnyeiben feredj,
 Eljöttél hogy alélt lelkem előtt kinyisd
 Elvesztett örömünk hajdani édenét,
 'S hogy még egyszer öröm könnybe borult szemét
 Árvádnak karodon zárja be a' halál

Sándor

Nints szóm nintsen erőm végy kebeledbe végy
 'S olvasd e' halovány ortza vonásain
 Olvasd e' szomorun bé apadott szemem
 Mit szenvedt nyomorult életem ekkorig.
 Bujdostam hegyeken völgyeken és vizen
 Mig meg leltelek oh Angyalom! Édesem!
 Mindent elkövetett szívem eszem karom
 Mig áttörte atzél zaraidat kezem
 Jer mast! merre karom s a szerelem vezet
 Jer menjünk oda hol senki nem esmer, és
 Egy tsendes kalyibánk egy nyoszolyánk leend,
 Mennyünk! int az idő, jer ne habozz, kövess

Lóri

Menjünk! nyujtsd karodat, legy vezetőm megyek
 A' bus Caucasuson s tengerek árjain
 Langnak habnak ezer fegyverek élnek.
 Isten véletek oh tí szomorú falak
 Itt hagylak szeretőm karjain elmegyek
 Mennyünk a' szerelem szárnyain — oh! de mit,
 Mit hallok. le rogyom, süllyedek, oh Egek!
 Hald a lárma harang! — nézd közelítenek
 A' fáklák, odavan, végevan! el vagyunk
 Arultatva tehát, oh te tsalárd öröm!
 Eltűnsz, el, valamint egy buborék tehát?
 S hát már nem lehetek Kedvesem a' tied
 E földön! — de tied lészek az égbe majd.
 Oh kedves, szeretőm, hogy ha szeretsz ne hagyj

E' mélységbe ne hagyj, ölj meg ezen helyen
 Ölj meg, hogy kezeden fogyjon el életem
 Ölj meg hogyha szeretsz el nem eresztelek.
 Hah! jőnek! Szeretőm hív szeretőm segélj!
 Tsókolj meg; 's vasadat szurd ide oh ne félj,
 Nézd itt van kebelem nézd örömetst halok
 Add add nékem ezen leggyönyörűbb halált.

Ekkor Sándor elő rántja hegyes vasát
 'S a' vállára borult szűz kebelébe dőf
 Elsóhajtva repül bánatos élete,
 'S egy bádjad; köszönöm! volt butszú szava.

Sándor

Hah! menj menj te nemes Lelek! ezen világ
 Nem méltó te reád, — menj követőd leszek
 Hah már látlak! az ég feny özönén lebegsz
 Inteszsz - hívsz - mosolyogsz - karjaidat nyitod!
 Oh kedves szeretőm! Lóri! — te hívsz — megyek
 — Ekkor Lóri hideg karja közé borult
 Tsókokkal be fedé kedvese tagjait

'S mélyen mártja sebes szive ala vasát
 'S Forrón öszve vegyült vérök el árodott.

Ott egy Nyárfa alatt lett temető helyek
 Egy szép gerlitze pár jött ki porokból, és
 E' tsendes ligetek sátoriban le szállt
 Gyakran látni sötét ejjeleken fejr
 Fátyalban lebegő lelkeket e' helyen
 Gyakran hallani itt lassu melodiat
 Éjjel mint valamelly gyenge furullya szó'
 Meszszúnnen ki haló gerlitze hangjait.

A' Szerelemhez.

Psiche' bibor kebeléből
 Repülj le felém,
 Eged' fényes étheréből
 Tsepegtesd belém
 Oh Szerelem! malasztaid'
 Mennyből eredt balsamait

Hol van lelkem rokonfele?
 Jer! jelentsd ki már,
 Repülj kebelembe vele
 Szívem alig vár,
 Repdez mint Noc' galambja,
 De enyhelyét nem láthatja.

Bennem méllyen metzve lelem
 Szép idealját,
 'S Pigmalionként ölelem
 Kedves bálványját
 De meg nem lelkesíthetem
 Tsak tűnő képét kergetem

Hozd hozzám zefirszárnyokon
 Már valahára
 Ki ágyomhoz métsset hozzon
 Psyche' modjára,
 'S majd ha a' szent forrást issza
 Ismét ölembé add viszsza.

Az élet' dele.

Fel hágsz éltem' napja! eged' delpontjára,
 Ragyogva omlik rám fényéd hév sugára
 'S Ah tudom valaminth fölért szép delére
 Szintolgy gyorsan le száll nyugovó helyére
 Hanyatló pályád.

Nem volt ekkorig is felhöllen futásod
 De hamar felderült rövid el hunyásod
 Tsak azért rejteztél néha fellegekben
 Hogy fátyolod alul annál kedvesebben
 Mosolygjon Ortzád.

Nem adtál szüntelen tuskétlen rósákat
 Nem lengettel mindig lágy Etéziákat
 De adtál víg elmét, erőt, barátságot
 Angyali erzéssel tölt édes órákat
 Cipris ölében.

Mit varjak ezutan, nem latom előre
 Könnyes szemmel nézek a' multra s jövőre
 Annak örömeit sirva emlegetem,
 Ennek komor képét előre rettegem
 Sötét kódében.

Az Örömhez.

Édes Öröm! oh Tündérek'
 Mosolygó szüz leánya!
 Katsingatsz, s ha hozzád érek
 Eltűnsz lelkem Bálványa!

Mint egy katzér Leánykának,
 Nyitva int bájos kebled
 Szerelmem kívánságának
 Lángjait úgy ingerled

'S midőn tsókolni akarom
 Ajakidat, elrejtet,
 Elvadulsz' s ölelő karom'
 Közül magad' kifejtet

'S tsak meszszünnen kínálkozol*
 De közel megkomorodol
 'S szeretődöt megejtet.

Horatiushoz.

Roma' fölséges szavu Pindarussa
 Flaccus! eldült már az Olimpig ötlő
 Róma, 's a' roppant Capitoliumnak
 Szent tüze elhunyt.

Im te élsz mast is! neved és Caménád
 A' Ditsóségnek tetején ragyognak
 A Halandóság köde föl nem érhet
 Fényes Egedre.

* kimaradt a következő sor: *Ha gerjedelmim sejtet.*

Oh te buzdítsd fel magas énekeddel
 Gyenge Músamat te *emeld magadhoz
 Lantomat, fűzd ra tüzes ömledésed
 Étheri szárnyát,

Hogy te hozzád fel vigyen és tevéled
 Tíburod tsendes ligetébe rejtsen
 Holte olly sok szép örömet találtál
 Blandusiádnal

Ott taníttt engem nemes erzenenyid
 Tiszta forrását huraimra** tsalni
 Ott taníttt mint kell az idővel elni,
 'S böltsen örülni***

Ott taníttt nyúgott megeleégedessel
 A ditső Virtus menedek öléből
 A' vad Orcanok 's habok üldözését
 Nézni mosolygva.

A Magyarokhoz.

Delicta Majorum immeritus lues
 Romane! — — —

Romlásra indult hajdan erős Magyar!
 Nem látod Árpád Vére miként fajul?
 Nem látod a' bosszús Egeknek
 Ostorait nyomorult Hazádon!

Nyoltz századoknak vérzivatarja közt
 Rongált Budának tornyai állanak,

* kihúзва: magadhoz,

** alatta kihúзва: *kebelembe*.

*** Ott taníts a' víg megeleégedésre
 A ditső Virtus magas érdemére
 Ott bolondságot mosolyogni 's a bünt
 Felve kerülni. (Kihúзва.)

Ambár ezerszer vak tüzedben
Vereidet, magadat tiportad.

El szórja hidd el mastani veszni tért
Erköltsed; undok vípera fajzatok
Dúlják fel a' várt melly sok ádáz
Östromokat mosolyogva nézett.

Nem ronthatott el* légedet oh Magyar!
A' vad Tatár Chán Xerxesi táborá
'S világot ostromló Töröknek
Nap keletet leverő hatalma.

Nem fojthatott meg Zápolya öldöklő
Századja, 's titkos gyilkosaid keze
A' szent rokon vérbe ferösztő
Viszszavonás tüze közt megálltal

Mert régi Erkölts Spartai ferjfi kar
Küzdött vezérelt fürgetegid között
Birkózva győztél s Herculesként
Értz buzogány rezegett kezedben.

Mast lassu méreg lassu halál emészt.
**Mint a' kevély Tölgy mellyet az északi
Szélvész le nem dönt, benne termő
Férgek erős gyökerit meg örlik,

'S eggy gyenge széltől földre terítettik;
Igy minden Ország' támasza talpköve
A' tiszta Erkölts melly ha megvesz
Róma ledül s rabigába görbed.

Vallástalanság rút szüleményei
Erköltstelenség minden utálatos
Förtelmek áradnak Hazánkra
Régi nemes Magyarok porára.

* el alatt kihúzva: meg.

** kihúzva: nézd.

Fegyverre termett szép deli ifjúság
 Kardforgatásban nem gyakoroltatik
 Nem tud nyeregben, nem tud ádáz
 Tatosokon leragadva szökni.

Eldődeinknek bajnoki köntösét
 'S nyelvét meguntván rút idegent tserélt
 A' nemzet örlelkét tapodja
 Gyermeki báb puha szíve tárgya.

Oh más magyar kar mennyköve villogott
 Attila véres hartzai közt midőn
 A' fél vilaggal szembe szállott
 Nemzeteket tapodó haragja.

Más néppel ontott bajnoki vért Hazánk
 Atlássa Árpád a Duna partjain
 Oh más Magyarral verte vissza
 Nagy Hunyadink Mahomet hatalmat.

Akkor vitez hirt ferjfiás érdemet
 Szerzett az ifjú Hercules utjain
 Mast ime oh szegyen mivé lett
 Módi majom gunyolásra méltó.

Átok reátok harpia fajzali
 Erköltseinket vesztegető fenék!
 Fessen le hív Gvádányi tolla
 Nemzetemet tsufoló bolond korts!

De jaj! tsak így jár minden az ég alatt.
 Forgó viszonság' jarma alatt nyögünk,
 Tündér szerentsénk változandó
 Hol mosolyog, hol utalva néz ránk

Fel forgat a' nagy századok értz keze
 Mindent; le romlott a' hires Ilion
 A' büszke Chartágó hatalma
 Roma erős Babilon le omlott

Volt olly idő már mellybe nemes Hazánk
 A' legmagassabb poltzra emelkedett,
 Jön olly idő (a)mellyben elszórt
 Hamvaiból gyülevész kavartz kél.

Tiszt. Kis Jánoshoz.

Nézd az igaz virtus feláldozza magát,
 'S nem kéri senkitől érdeme jutalmát,
 Mert azt magában érzi.

A' Héró mosolygva rohan a' halálnak
 Hogy vére gyömölsöt teremjen honnyának
 Éltét örömel végzi.

A' bölts kebeléből szívét ki szakasztja
 Nema falak között hervad Artzalatja
 Fejét mélyly gond epeszi

Álmatlan szemei mëtseknél virradnak
 Ki zárja Örömit a' ragyogó napnak
 Az áldást úgy terjeszti.

Barátom! érzed-e képed festegetem
 De el nem érheti eléggé etsetem
 Az eredeti szépet.

Böltselkedő Músád', Socratesi lelked'
 Mennyei kintseit rósák közé rejted
 Hogy megfoghasd a' szívet.

Te Siller Mélyységet Mathisson himzését
 'S a' Tiburi Fenix magas ömledését
 Egy alakban mutatod

Bájos szinnel fested az Erköls szépségét
 Az álortzás bűnnek ki nyitod rút képét
 'S töreit el szaggatod.

Az Észt az Érzeshöz remeken tsatolod,
A' tsapongó elmét szeliden oktatód
Mint fellengjen az égen.

Nagy Érdem! de bérét e' föld meg nem adja,
Tsillag koronáját tsak ott fönt várhatja
Mnemosine' keblében.

A Magánosság.

Égi tsendesség fedező homályja
Leng reád oh szent Egyedülvalóság!
'S szívemet békes kebeledbe inti
Mágusi veszzöd.

A' világ' lármás vigadó helyéről
Mint egy elfáradt utazó pihegve
Térek ernyődhez s fejemet lehajtom
Lágy mohaidra.

Itt vagyon bátor menedek lakása
A' szabadságnak s nemes érzeménynek
Itt nem aggathat rabigát reájok
A' buta köznép.

Itt fakad Laurus koszorúja minden
Bölsnek és minden magasabb daloknak
Itt az ártatlan Szerелеm 's vidámság'
Zöld Amarántja!

Légy Maganosság! vezetóm s barátom,
Tsendes ernyődhez sietek nyugodni
Itt lelem Platot Xenophont s Ilissus'
Mirtusa berkét.

Téged óhajtlak ha szemembe reszket
Bánatos lelkem kiűző panaszsza
Téged a' legszebb fiatalka édes
Oldala mellett.

**A 'felkelt Nemességhez
a' Szombathelyi táborban.**

Él még Nemzetem Istene,
 Búzgó könnyeimen szent Öröm ömledezz
 Állsz még állsz szeretett Hazám!
 Nem dült még alaton porba nemes fejed.
 Méltán búslakodám előbb,
 Hogy Heró Eleid nyomdokiról ki térsz
 'S régen félt veszedelmedet
 Rád huzzák netalám majd buta kortsaid.
 Hálá mást mutat e' Sereg!
 Melly mast régi magyar módra nyeregben ül.
 Nem szállt Trója alá soha
 Illy szép Spartai had, sem Hunyadink kevély
 Zászlóit nem emelte volt
 Rettentőbb hadinép Béts letörött falán.
 Tsak sаст nemzenek a' sasok,
 'S nem szűl gyáva nyulat Núbia pardutza.
 Tétis nagy fia sem maradt
 Chironnál mikoron kardra veté szemét.
 Árpád vére se hülhet el,
 Ámbár rég' heverész a' puha pamlagon.
 Nézd mast felköti fegyverét,
 Tsákóján lobogo koltsag emelkedik
 Buzdított katonás ruhát
 Öltvén lelke nemes lángja ki gerjedez
 Majd kardjára fel esküszik*
 'S Mindent ront s megemészt mint heves Afrika
 Búsult Tigrise ammikor
 Ordít kolykeiért, 's körme viaskodik.
 — Majd fel kelnek alattad is
 Oh József Nagy Anyád Trezia Bajnoki.
 S bátran mégy szeretett Vezér!
 A' jég Alpeseken, s Adria oblein
 E' nép nem gyülevesz tsoport,
 Nem rabberbe emelt bús buzogányt keze.
 Önként áldoz ez életet,
 'S horgas kardja kövér hantjaiért hasít.

* Kihúzza: 'S a mindent tehetők veszszeje győzi meg.

Mig Herói bibor Süveg
 Tündöklik fejedén Hunnia Tsillaga
 Eszterházy ditsó Magyar!
 Mig győző Eleid pallosa tzombodon
 Tsattog, győzni fog a' Magyar,
 'S Andrasnak ragyogó napja le nem hunyik.

Hertzeg Eszterházy Mikloshoz.

Pannon legelső Embere Támasza!
 Eldődeidnek fegyvere Nepeket
 Győzött 's Hazánkert számtalanszor
 A' viadal mezein tsatázott.

Ök voltak a' hartz vérzivatarjain
 'S a Béke napján bölts Vezetők, Atyák,
 Kormányra termett Örszemekkel
 Szelveszeket zabolázva tartók.

Melly áldozat volt a' Vezekényi hartz!
 Bús tisztelettel könnyezi a' Magyar
 Négy bajnok Eszterházy' véres
 Porba kevert Ajakit s halálát.

Láttam te benned buzgani verőket
 'S Ortzádra öntött nemzeti lelkőket
 Láttam szemed villam sugárát
 'S ősi ditsó vasadat kezedben

Rémülve megszűnt a' fene háború;
 Int a' kegyetlen tengerek Istene
 Képével a' forró haboknak,
 'S eltűnik a' Pelagus dagályja.

Szép a' borostyán, s győződelem székér,
 Szép a' Viteznek sebhelye homlokán,
 Felisten akkit nimbusával
 A' hatalom s tudomány ragyogtat.

Minden Nagy, es Szép, mellyet az Ó világ
 És e' jelenkor Mivei közt tudálsz,
 Héró, ditsőség, fényes Ország.
 A' tudomány gyönyörű gyümöltse.

Ez hozta Mennyből földre az isteni
 Szikrát ez oldott a' butaság alúl.
 A' bölts Aténát s győzhetetlen
 Róma fejét ez emelte égre.

Nézd a virágzó Gallia népeit
 'S Nelson Hazáját, — rettegi a' világ
 Ez Ész s Erő két nagy tudáját,
 'S hirdeti napkelet és enyészet

Hát Nemzedednek mért fakad olly soká
 A' rég ohajtott Laurus? — ezer Nemes
 Vallvetve törtet, s gatokat ront,
 Ah de atzél hegyek allnak ellent.

Téged hatalmas Hertzeg az Istenek
 Fő poltzra tettek, Véreidet segéld
 Vidd a' Ditsőség Templomához
 Ajtaja' zára lehull előtted.

Horatz.

Zúg már a' Boreas a' Kemenes fölött,
 Zordon fürgetegek rejtik el a' Napot,
 Nézd a' Ság' tetejét hofuvatok fedik
 'S minden bús telélésre dült.

Halljad Flaccus arany lantja mit énekel.
 Gerjeszd a' Szenelőt tölts poharadba bort,
 Villogjon fejedén bal'samomos kenet
 Mellyet Sírja napja főz.

Használd a' napokat 's ammi jelen vagyon
 Forró szívvel óleld; s a' szerelem szelid

Erzését ki ne zárd mig fiatal korod'
Boldog tsillaga tündököl.

Holnappal ne törödj meszszi ne álmodozz
Légy víg, legy te okos, mig lehet élj s örülj!
Mig szöllunk az idő hirtelen elrepül
Mint a nyíl s zuhogó patak.

Grof Szétsenyi Ferentzhez.

Astréánk' koszorús Papja! Polimniam
Példás Érdemidet merje e zengeni?
Hív Músam adaját meg ne utáld Hazánk
Öszült Nestora Szétsenyi!

Nem kints, nem ragyogó poltz tüneményei
Nem mászó tsapodár kába remennyei
Mozdítják ajakát, mert tsak az istenibb
Erköls tsalja ki enekét.

Fényes birtokaid kénnye le nem köti
Munkás életedet, terhek alá veted
Atlás vállaidat, hogy szemeid hajónk
Kormanynyára vigyázzanak

A' törvény sivatag rejtekiben lakó
Elméd Farusi láng a szövevény között
Kővár, s szent menedek minden igaznak és
A' bűnnek kegyes ostora.

'S hogy mindent megelőzz a' Tudományokat
Szárnyaddal takarod s a' Haza kintseit
Buzgón gyujtögeted, s fel kel az alkotó
Corvin Tára te általad

A' polgári tölág 's Delfusi Laurusok
Kettősen fedezik homlokod érdemit
Méltán áldja nemes lelkedet a' Magyar
Mert jó Attya Vezére vagy!

Az Ifjuság.

Mint az arany kornak boldog századja virágzó
 Képe szelíd Tündér, Fiatalság! vissza nevensz rám.
 Fel feded ártatlan kebelednek rósa alakját,
 'S szívemet a' múltnak gyűnyorú örömébe merített.
 A' te fejednek arany fűrtjén mosolyogva virítnak
 A' tavas illatozó zengéi vegyes koszorúkban
 Pásitos ösvényed violák közt tévedez és foly,
 Mint a tsergedező Aretúza 's tiszta Meander.
 Társaid a mindig nevető kedv tréfa Barátság,
 Édes enyeggessel repdeznek játszva körültesd.
 A' szerelem mennyét feltárja Dione előtted
 'S karjain andalgó örömeben renget az égnek.
 A' te vidám Ortzád valamint egy hajnali tsillag,
 A' repülő élet napját fel nyitja, be zárja.
 Míg te az élet egét ragyogó lángszinbe fereszted
 Elizium mirtus ligetivé változik e föld
 Hol minden kiderült, hol minden szép s nagy előttünk
 Álmodozó lelkünk nem sejt ily puszta jövendőt
 Mellyben az életnek volt kedvesi mind elenyésznek
 'S tsak szomorún egyedül bujdossa világi futását
 Mint az alélt utazó az Oroszlán durva hazáját.
 Légy bölts, légy te vitéz, kardod villáma hasíttson
 A' földtengelyekig, 's a' föld nagy tengerein túl
 Homlokodon híred tsillag koronája ragyogjon
 Tetteidet fel föld leborulva tsudálja imadja
 Halmazd kintseidet dúld pusztítsd Bengala partját
 Uszsa körül Gallád a' földet százszor ezerszer,
 Olly szent tiszta öröm nem reszketi szívedet által
 Mint mikor a boldog fiatalság rósa viránnyn
 Andalodo lelked legelőszer kezde hevülni
 'S a gyönyorú álmképét tsókolva ölelted

A Balaton.

Jer te ki a szép Genfi tavat 's szép Genfi virulmányt,
 Oly eleven szinnel festéd s Eratódnak ölében
 A' roppant Bernhárd farain mulatni szerettel
 Jer néz a Balatont, mikor a nap' reggeli lángra

Tükrözetén reszket 's mikor a hold fénnye alatt ég,
 Nézd a' kék hegyeket mint állnak sorba körülte
 Mellyeken a Nectár tsorog és az öröm dala harsog.
 Itt meredek szíklák tetein sok régi erős vár
 Omladozó falain lebeg a' múlt' hajdani képe,
 S el nyeli a' döbbsent elmét a' fényes előkor.
 Itt a' százodokat látott vadomok feketednek
 Mellyek ezer meg ezer göbölt kényünkre nevelnek
 A' szilaj Arcasok heverészve legeltetik a' nyájt
 'S a' kies estvéken nyögdetssel lassu furullya.
 Itt a sárga Mező 's kiterült láp terjed előnkbe
 Hol dús búza kalasz hullamos tengere játszik
 'S a barnult arató víg dal közt hosszu képét rak
 Nézd valamerre veted szemeid* szép minden előtted
 'S a koszorus Tellus kosarit mosolyogva üritti
 És valamint boldog Helvetia népe örommel
 Szántja szabad földjét; itt is szabad a Magyar s víg.
 A' gazdag palotát itt lakja kiralyi szabadság
 'S a Gunyhók lakosit szent Törvény jobbkeze védi.

Vigasztalás.

Mindig tsak sirsz, tsak bús siralomra
 Nyilnak mast is badjat szemeid
 Mindig tsak e' gyászos sirhalomra
 Öntözgeted néma könnyeid',

Tudom legszebb örömid reggelét
 E' szomorú hant alá zárád
 Tudom árva szíved kedves felét
 Kéri vissza halavány Artzád.

Oh háritsd el nedves fátyolodat
 Bús szemedről kegyes szenvedő
 Nem fedi már szeretett tárgyat
 E' porhalom; s mohos temető

Ott lebeg már az Öröm szárnyain,
 Hol a' békes Léthe tsergedez

* szemeid: idegen kéz betoldása. (Az idegen kéz: Kazinczyé.)

'S virágzó zöld Palmak árnyékain
Örök élet lelke lengedez.

Hol a' mirtus 's Amarant szigetek
Felett arany ether mosolyog
'S illatozó balsamos Ligetek
Közt az élett forrása ragyog

Ott békesség 's isteni nyugalom
Harmatozva száll mindenekre,
Nints ott bánat, sem gyász sem sirhalom
Sem bús fátyal halvány képekre.

Nem szakad el a' hív szerelemnek
Ottan többé ró'sa kötele
Ott vírrad fel a' sokat sirt szemnek
Bibor színben kívánt reggele.

Vár téged is ez a' ditső tájék
Ezentul szent hantjait járod,
Vár Szeretőd, vár a' kedves Árnyék
'S nemsokára szívedhez zárod.

Akor égi tsókok törülgetik
Gyöngy Ortzádrol kegyes könnyeid'
'S rég ohajtott karok ölelgetik
Rég ohajtott szűz tetemeid.

Ölelkezve fogtok leborulni
Ditső Atyánk szent Zámolyánál
'S ditső örömlángokra buzdulni
Chérubimi Harmoniánál.

Butsuzás Kemenesallyától.

Messzi sötetedik már a' Ság' teteje
Ezentúl elrejt a Bakony erdeje
Szülőföldem képedet.

Meg állok még egyszer 's reád viszszanézek,
 Ti kékellő halmok! s gyönyörű vidékek!
 Vegyétek bús könnyemet.

Ti láttátok az én polámnak ringasát
 'S Átsorgo Ajakam első mosolygasat
 Szülöm forró kebelén.

Ti láttátok a' víg gyermek játékait
 A' tserdülő ifjú Örömit gondjait
 Éltem vidám reggelén

Méllyen illetőde butsuzom tőletek
 El megyek de szívem ott marad veletek
 A' szerelem lántzain

Himezze bár utam Tessali virulmány
 Koszoruzza fejem' legditsőbb ragyogvány
 A' szerentse karjain;

Bánatos érzéssel nézek vissza rátok
 Ti szelid szerelmek 's vidám nyájosságok
 Örömmel tölt órái!

Nem ad vissza nékem már semmi titeket
 Evezzem bár körül a mély tengereket
 Mint Magellán Gállái

Oh gyakran a' szívnek édes ösztöneit,
 'S tárgyaihoz vonzó ro'saköteleit
 Egy tündér kép él vágja.

A' szilaj vágyások gigászi hartzait
 E' bujdosó tsillag ezer Orcánait
 Bé vont szemünk nem látja

Hiv szívünk tsendesebb intését nem halljuk
 Az előttünk nyíló ro'sát le tapodjuk
 Meszszebb járnak szemeink

Bámulva kergetjük álmunk tarka képét
 Örökre elvesztjük gyakran éltünk szépét
 'S későn hullnak könnyeink.

A felkelt Nemességhez.

Mint majd midőn lángszárnyok[on]* eljövend
A nagy Birónak Cherubin Angyala
És kürtje harsány hangja a' mélly
Sirba leszáll hidegült porunkhoz

Mindenfelé dob s tárogató riad.
'S úgy tetszik elhunyt párdutzos Őseink
Támadtanak fel hamvaikból
Véreiket fedező karokkal

Tódulva jönnek bajnoki népeink,
Érdély kegyetlen Székelyi a' fene
Hajdúk az áldott tér mezőkben
Meg feketült haragos Kunokkal

Az ütközet közt állni tudó kemény
Horvátok és vad Ráztok erős hada
Taborba szállott hogy kövesse
A' Magyarok rohanó lovagjat.

Örvendj Hazám! nézd mennyi jeles Sereg
Kész értted önként ontani életét
Oh bátran örvendj, mert megőrzik
Hantjaidat született Vitézid.

Magyar nemes vér bére jutalma vagy,
Vérző magyar kar tarta meg eddig is
Tsak hív szülőttid' vérpatakja
Áradozand ezután is értted

Nézd mint buzognak szep deli ifjaid
Mind annyi Hérót 's Márst mutató vitéz
Tüzelg szemekből, felkelend még
Bátori 's él Kin'sink ezekben!

Túd győzni e Nép, Attila magva ez
Ez dulta Árpád hajdani hartzain
A' föld legelső tartományit
' Lantzra füzé sok ezer vitezit.

* on : Kazinczy betoldása.

E' nép tsatázott nagy Hunyadink alatt
 Mikor kevély Béts tornya le rontatott,
 S roppant Budának győzhetetlen
 Őrmai közt diadalmi kürt szólott.

Hát bölts Királynénk Trézia! tronusod'
 Nem a' Magyar szív vivta ki Pálfival,
 Nem a' Magyar 's Nadasdi kardja
 Tette ditső koronád' fejedre?

Hat nagy királynak tábora omla rád
 Tűz láng borította Ostria Várait
 'S nem volt ki terhed Herculesként
 Tartsa egész Birodalmad omlott.

'S Im mint midőn bús Eolus éktelen
 Barlangja torkat Kaukazu oldalán
 Feltárja 's ádáz szélveszekkel
 Fellegeket hasogatva pusztít,

Fel kél az ébren szűnnyadozó Magyar
 Elszórja villam kardja az ég' ködét,
 Meg törte földhez verte mint eggy
 Bellerophon hat agyú chimérád'.

Ki győzne méltán zengeni rólatok
 Fegyverre temett Attila magzati?
 Oh hartzra buzdult Őr vitézek
 Honnyotokat fedező Erőssek!

Menny hát vitéz fajt! Őseid Istene
 Legyen vezérlőd vér özönid között
 Rakj zöld borostyánt kalpagodra
 Vagy nemesen pazarold el élted'.

Mennj Mennj! mutasd meg mit tehet a' Magyar
 Ronts által a' nagy bajnoki tárgyakon
 Vagy küzdve halj meg véred' ontsd ki
 Trombita szón viadalmi láng közt.

A' szerelem.

Mi a' földi élet, 's minden ragyogványja,
 Nélküled oh boldog szerelem érzése?
 Tenger, melyet ezer szelvész mérge hánnya
 Mellynek meg nem szűnik haborgo küzdése.

India kintsével legyen tömve tárod,
 S Caesar ditsőssége ragyogjon fejedén
 Mit ér? vágyásidnak végét nem találod
 'S nem lel szíved tárgyat hol meg elégedjen.

De te édes Érzés Egek' szent magzatja!
 Az emberi lelket bé töltöd egészen
 S bájoznak ereje az égbe ragadja
 'S az halandó porból egy félisten lészen.

Te a' Szerentsének játékát neveted
 Mert hatalma néked sem adhat, sem nem árt.
 A' Nagyság álképét mint bábat elveted.
 'S nem szab semmi földi erő neked határt.

Mosolyogva rohansz te habnak és lángnak
 Meg nem rémit ég 's föld öszveszakadása
 Te a' bús koporsót menyaszszonyi ágynak
 Nézed s elenyészik rettenetes vázza.

Te a' szegénysegnek mohos kalyibáját
 Márvány palotáva tudod változtatni
 'S Mezei gyümöltsel rakott asztalkáját
 A' mennyei Nectár illatban usztatni

Tegyen mást boldoggá a' sors tsalfa kényne
 Nékem te légy dajkám s ápolom Szerelem!
 Zöld Mirtus koszorud pályám szép reménye
 Legyen s könnyel ázott kendőd szemfedelem.

Levél töredék Barátnémhoz.

Ne kérdezd Barátném! mint töltöm időmet?
 'S tával léted alatt kedvem miben lelem,
 Tudod elvesztettem kedves Enyelgőmet
 Tudod magam vagyok mert te nem vagy velem.

Lefestem szüretem estveli óráit
 Mikor tselédimet nyugodni ereszttem
 'S már csak alig hallom a' vigság lármait,
 Vén diófam alatt tűzemet gerjeszttem

Füstölgo pipámmal könyökemre dülök
 Bőtzekem pislogó lángjait szemlélem.
 A' képzelődések árjába merülök
 'S a lelkesedésnek szent Óráit élem.

Az Őszibogárnak busongó hangjai
 Fel költik lelkemnek minden érzéseit
 S Az emlékezetnek repdező szárnyai
 Viszszahozzák éltem eltűnt Örömeit.

Életem képe ez; már el estvéledtem
 Bé borult az élet vidám álortzája.
 Még két mulato társ van ébren mellettem,
 A' szelid szerelem hamvadó szikrája,
 Bus Melancholiam szomorgó nótája.

Nagy Pálhoz.

Néked is Nagy Pál adaját le tenni
 A magyar lantos köteles: fogadd el.
 Ritka Erkölcseid 's magyar ősi lelked
 Tíburi dalt vár.

A' közembernek neve vesz magával:
 Kints kevély márvány paloták homalyba
 Dülnek, elmulnak, 's heverő Uroknak
 Híre enyészik

A' Derék nem fél az idők mohától;
 A' koporsóbol ki tör és eget kér;
 'S erdemét a' jók, nemesek, s jövődő
 Szazadok áldják

Láttalak fényes hadi öltözetben.
 Látlak Országunk ragyogó gyűlésén
 Ott merő Hectort, s Kinisit mutattál
 Itt Ciceronk vagy.

Ősz Atyáink közt fiatal korodban
 Palma ágokkal koszorus fejedre
 A' ki tündöklő magas elme 's lélek
 Egi sugárt vönt.

Nagy midőn tündér paripádra szöktél
 Nagy, Hazank' kormányt vezető Tanácsán
 Itt az Erdempoltz, ez az égnek útja,
 'S régi magyar Disz!

Cloe.

Láttam! látta Cloét andalodó szemem.
 Oh mint lengé felém, — 's mint mosolyodt reám?
 Mint a' Lathmusi szép szenderedő felett
 Rezgő Delia Csillaga.

Tündér Ambroziát hinte lehellete
 Mint a Hesperi kert mennyei ethere,
 Nints olly illat egész tempe virányain
 Sem Callirhoe partjain.

Szép mint a' ragyogó Nap 's feselő virág.
 Szép mint a fiatal Cipria ammkor
 A' fenger kiadá isteni kellemit
 Ég-föld innepelése közt.

Oh tí lengedező híves Etéziák
 És tí esti szelek gyenge fuvallati
 Jertek gyúlt kebelem lángjait oltani
 Égek, szívem el olvadt!

Egy szilaj Lyáncához.

Miért rettegsz kebelemben
 Kedves félénk Leányka
 Mit félsz te mint a' kegyetlen
 Vadtól a' kis báránynak

Nem vagyok én ellenséged
 Sem hitszegő tsapodár
 Hiv lelket adok én néked
 Míg koporsóm bé nem zár.

Tied leszek míg e' kedves
 Rubint ajak tsokot kér,
 Tied mikor már e' kegyes
 Szív tsak akadozva vér.

Hald! melly édesen tsatináz
 E' völgy kisdéd tsermelye
 A' víg madár mint titiláz
 'S mint nyög a' filemile!

Ah majd ha a' tél közelget
 Ezek mind el némúlnak
 Elrepül a' szép kikelet,
 'S örömei elmúlnak.

Az Esthajnalhoz.

Emeld fel bibor képedet
 Tsendes Esthajnal!
 Enyhítsd meg a' természetet
 Harmat illattal

Hozd alá a' faradt szemnek
 Kívánt álmait
 Fedezd bé a' szerelemnek
 Édes titkait.

Titkon nyílnak az életnek
Legszebb rósái
Melly titokban tsergedeznek
Legszebb órái.

Ah nékem is van egy titkom
Szívembe rejtve!
Nem szabad azt kimondonom
El van temetve.

Nem szabad ki jelentenem
Melly boldog vagyok
'S hogy ki az én Egyetlenem
Kéért hervadok.

Tsak a nema hold mosolyog
Rám szemérmesen
Mikor az örömtsep ragyog
Forró szememen.

Kisfaludihoz.

Mi kellemes hang, reszket ezüst huron
Concerteket zeng! Eóli hárfa ez
A' rába partján, * oh mi tündér?
Álom e vagy tsalatás ragadt el?

Nem nem tsalódtam Honyom Alakjai
Balsam lehellő Hiblai fürtöket
Hószin kezekkel homlokára,
Kisfaludink koszorukra méltó.

Pengesd szerentsés Lesbosi lantodat
Édes keserved mennyei hangzati
Petrarka, Saphó hervadatlan
Érdemeit te read ruházták.

* kihúzza : *Álom e.*

Oh hogy mosolygjon rád Amathuzia
 'S Pallyádon Eros' Mirtusi lengjenek
 Oh énekelj még Nemzetednek
 Méz ajakad' Dalait kívánja.

Oh énekelj még gyenge szerelmidet
 Sirhalmodon majd zöld Amarant fakad
 'S hangját kegyesebb zengedessel
 Hamvaidon nyögi Philoméle.

Az Ősz.

Hervad már ligetünk, s díszei hullanak,
 Tarlott bokrai között sárga levél zörög
 Nints rosás labirint, s balsamos illatok
 Közt nem lengedez a' Zefir

Nints már simfonia 's zöld lugosok között
 Nem bűg gerlitze és a' füzes ernyején
 A tsermely violás völgye nem illatoz
 'S Túkrét barna tsalét fedi.

A' hegy boltozatin néma homály borong.
 Nectár tirsusain nem mosolyog gerezd.
 Itt nem rég' az Öröm vig dala harsogott
 S Mast minden szomorun kihalt.

Oh a' szárnyas idő* hirtelen elrepül!
 S minden míve tűnő szárnya körül lebeg.
 Minden tsak jelenés, minden az ég alatt
 Mint a kis nefelejts enyész.

Lassanként koszorum bimbaja hervadoz
 Itt hágy szép tavaszom, még alig izleli
 Nectárját ajakam, még alig illetem
 Egy két z'enge virágait.

Itt hágy 's vissza se tér majd gyönyörű korom,
 Nem hozhatja fel azt több kikelet soha
 Sem béhunyt szememet fel nem ígézheti
 Bartsim barna kökény szeme.

* idő: Kazinczy betoldása.

A Reggel.

Már keleten pirulnak az Egek
 A' virradó Hajnal mosolyog
 'S A tündöklő aranyos fellegek
 Közt ragyogó faklája lobog

A' patsirta hangitsálva repdez
 Vig örömét zengve ki önti
 A kis fetske s elefánt örvendez
 S a feljövő napot köszönti.

Ujjult öröm ujjult életerő
 Száll mast minden teremtményekre
 Tsak az örök homályba heverő
 Bagoly siet bus rejtekekre

Nem mosolyog néki a' szép reggel
 Sem az élet harmoniája
 Kedvesb néki a' szomorú ejjel
 Mint az egek ditső pompája.

Igy van minden változhatlan rendel
 Ki van szabva eltünk pállája
 Egyik rokon a' félistenekkel
 Másiknak tsak por a' hazája.

A' rab lelkek örök sötetségben
 Bolyognak a' denevérekkel
 Nem nézhetnek a' ditső napfényben
 Örök ejhez szokott szemekkel.

A' nagy lélek önként az etherben
 Héjjasztatja szabad szárnyait
 Nem tartja itt fojtva porkötelben
 Az égi tűz nemes lángjait.

Nem tebolyog goth épületeken
 Az ejjeli vak madarakkal
 Fellebb evez a' nagy Álpeseken
 A' nap fele uszó sasokkal.

Gr. Festetits György.

Festetits! boldog, kit az Ég' kegyelme
 Annya méhében ki jegyez magának
 'S a' Szerentsének ragyogó ölében
 Rengeti a' Sors.

'S akki jóltévő kezeit kinyujtván,
 Mint egy Istenség, valamerre fordul
 Hinti áldását s kebelében érzi
 Tettei bérét

Akkor írigylem fejedelmi kintsed'
 Ammidőn áldó kezeid kiszórják
 Akkor oh akkor vetekedve törnék
 Véled az Égre.

Mint te olly gazdag vagyok én magamnak,
 'S mint te olly forron szeretem Hazámat,
 Ám de nints kintsem 's tsak ezen betűkben
 Ömledez a' Szív.

Az Ulmai Ütközet.

Mit hallok Árpád Honnya határain
 Algyúk dörögnek rettenetes Veszély
 Zúg mint dagadt felhők morajja
 'S Bosporusok zokogó nyögése.

Egy nagy tsapással mindeneket leverte
 A' hartz 's ditsőség kényne Napóleon
 'S Mint Júpiter mindent le rontó
 Mennyköve egy riadással elszórt.

Látom Hazámnak fegyveres Öreit
 Ré múlt futásban, látom az ektelen
 Vert had' zavarját tébolyógvá
 'S Béts Posony értz kapuit vivatlan

Ki tárva! Oh sors! oh tsuda nap mi ez?
 'S hát nints remény már? — Itt az idő Magyar!
 Melly majd, szabad lelked nem esmert
 Jármat akaszt te szilaj nyakadra

Nyoltz száz repült el már Budavár felett,
 Villámok ádáz zápora vérözön
 Tódult s rohant rád szamtalanszor
 Am de te mint az egekbe ötlő

Kríván mosolygál a' zivatar között
 Rímíthetetlen melled atzel falat
 Vont fel körülted; s vak merően
 A' haragos buzoganyt ragadván,

Gígas erővel hartzra szegült karod,
 'S vívtál ezerszer többel ezer tsatát:
 Mennj mast mutasd meg Zrínyi lelkét,
 — Zrínyi ditsó remekít, halálát!

Merj! A' merészség a' fene fatumok
 Mozdíthatatlan zárait áttüti
 'S a' Mennybe gyémánt fegyverével
 Fényes utat tusakodva tör s nyit.

Görög Demeterhez.

Mennyi Országok s koronák remennyt
 Vetted oh boldog Nevelő! kezedre,
 'S Mennyi Népnak nyújt bizodalmat a' te
 Isteni Míved!

Nagy s temerdek tárgy fejedelmi lelket
 A' magasságnak tetején vezetni.
 'S Títus és Aurélj idejét világnak
 Viszsza idézni

A' te munkádnak gyönyörű gyümölsét
 Századok várjak, diadalmi peant

Százodok zengnek, 's maradékainknak
Ald maradéka

Hajdan oh bus sors! nemesült Atyáink
Mennyi belső tűz 's fene üldözések
Ostorát nyögtek. — de az égbe ért már
Ábeli vérők

Már ma nem félek, sem idők zavarja,
Sem gonosz vádok, soha fel nem oldják
A' magyar szívnek kötelit: Királyunk
Esmeri Népét.

A Halál.

A' gonosznak és gyáva szíveknek
Rettenetes vázkép a' halál,
Mint a' felénk kába gyermekeknek
Rémített az ejjeli homály.

Az erőssek mosolyogva néznek
Pórfedelek Osztatójára.
A' jámborok békes szívvel dülnek
A' bus Ciprus szent Árnyékára.

A' bölts nyugott elmével butsuzik
E' jatekszín álortzájától,
Szabad lelke fellebb ohajtozik
E' bujdosó tsillag hantjától

Erzi, hogy itt isteni szárnyait
Elégge nem héjjasztathatja
Erzi hogy rab, míg testi lántzait
Hordozza és lenem rázhatja.

Oh de mitül válunk olly nehezzen
Mi tündér báj vonsz ugy magához
Hogy mennyei lelkünk ne siessen
Eredete ditső honnyához

Nints itt tiszta Öröm bánat nélkül
 A' Jó rosszszval van öszve fonva.
 Itt a' gazdag nyomva van szükségűtől
 'S a ditsőség fályalba vonva.

Mihez ragad szívűnk édessebben
 Mint te hozzád szent gerjedelem
 Mi tölti bé lelkűnk' tellyessebben
 Mint te édes boldog szerelem

Még is gyakran tsak kíznó örömmel
 Epesztet mi nyögő kebelűnk'
 Hol örömmel, hol bus köny özönel*
 Édes mérged itatod velűnk

Tsak repülő Álomkép s tsalatás
 A halandó ember élete
 Rövid Öröm hoszszu gond s bánkodás
 Bús életűnk szűk kerülete

Rablántzak a' földi szenvedések,
 Mellyet ah! tsak halál szakaszt.
 Ro'sa szálok a' gyönyörűségek,
 Mellyeket egy őszi szél hervaszt

Boldok ki a' reá mért lántzokat
 Itt nemesen türve viseli
 'S a' hervado gyenge virágokat
 Az Erkölsnek 's Észnek szenteli.

A' Mu'sához.

Szelid Músa! ki keblemet
 Égi lángra gerjesztet
 Fel vonsz a porból 's szememet
 A' nap felé függesztet.

Ki mennyei bal'samiddal
 Öntözgeted fejemet

* özönel első ö betűje alatt ü van aláhúzva.

'S örökké zöld pálmaiddal
Feded bé ösvényemet,

Íme oltárodra nyujtom
E' 'senge virágokat,
Temjénem mirhám meg gyujtom
Fogadd el illatjokat.

Te vetted fel karjaidra
Gyenge esztendeimet
Te osztod fel vállaidra
Még mast is terheimet

Ha a' bánat, s gond terhei
Szívemet el tsüggeszti
Aon mirtus ligetei
Öledben fel éllesztik

Ha bal sors zivatarjain
Reszketnek kormányaim
Ilissus virulmányain
Ringatnak szép álmaim.

Az ifjuság örömei
Lassanként elrepülnek
A' szep Ortza kellemei
Komor rantzokra gyűlnek

A' mi mast ifju szivünknek
Erzeményit bájolja
Utóbb hideg értelmünknek
Homlokát meg rántzolja

Minden gyönyörű tempéink
Lassanként elhervadnak
'S legforróbb kepzeményeink
Egy szerre májd meg fagynak.

De te kegyes Tündér végig
Ragyogsz bus ejtszakákon
'S a' Léthe tsendes réveig
Késérsz sötét pállánkon

Bibor fátyallal fedezed
 Az élet' halvány képét
 'S rósa színekkel himezed
 A' sír gyászos környékét

Oh engedd hogy napjaimat
 Tenéked szentelhessem
 'S Öröimemet gondjaimat
 Kebledbe ki önthessem

Adjad hogy minden mivembe
 A' szépet s jót kövessem
 'S szent sugallásod szívembe
 Mélyen gyökereztessem.

Horváth Ádámhoz.

Melly a' Meóni Bölts' lelkét levezetted az Orcus
 Tornáztába, hogy ott Itakának lassa királyját
 Lassa, kihozza erős Achillest és Agamemnont
 A' feledékeny idők torkából bajnoki kürtel,
 Mú'sa! te Horvatot hajdan szárnyadra emelted,
 Ammikor Hunyadi Lantján hirdette 's az Árpád'
 Vére ditső'ségét magyarul harsogta közöttünk.
 Oh te hevitsd lelkét, hangját régulta sohajtjuk
 Vidd el karjaidon lobogó fákláddal az elzárt
 Régi sötétségnek titkos küszöbére Atyaink'
 Szentelt hamvaihoz, te fedezd fel előtte Hazánknak
 Hajdani Héróit, kik bölts intézetek által
 A' lebegő kormányt tsendes rév partra vezetvén,
 Sparta Erköltsel s törvénnyel örökre le rakták
 A' magyar Alkatmány bértz talpait a' maradéknak.
 'S kik mikor a' haragos villongo vissza vonásnak
 Lelke ki törte atzél závarát a' fene hadnak
 Mint hajdan Maraton nagy Bajnoki vivtak ezerrei,
 'S vagy diadalmi Öröm közt térték vissza Budára
 Vagy pedig a' Haza szent oltárán áldozá vérek.
 Mennyi nemes Hamvak vagynak még néma homalyba
 Zárva, kiket méltán lantjára vehetne Homeros

Mú'sa hevítsd Horváth lelkét, ne felejtse Hazáját
Szent kötelességét szép híre arány koronáját.

A Tavasz.

A' tavasz rósás kebelet kitarva
Száll alá langyos levegőn mezőnkre.
Balsamos fürtjen Zefirik repeznek
'S illatot isznak

Flora z'engét nyujt mosolyogva néki
Nyomdokin rósák violyák fakadnak
A' vidám tréfák Örömek szerelmek
Lejtnek utánna.

Alkotó ethert lehel a' világra
Mellyre a' zárt föld kipihenve ébred
Számptalan létek' lekötött tsiráji
'S Magvai kelnek

A' kies zöldben feselő vidéken
A hegyek s völgyek koszorúzva nyílnak
A' patak kellő fetsegéssel uszkál
Pa'sitos öblén.

A' patsirták is titilázva zengnek
E köz ör vendes kies innepében
Edés érzésit nyögi Phyloméle
A' ligetekben

En is idvezlő dalomat ki öntvén
Egy virág bimbot tűzők édes Emmim!
Gyenge melledhez; valamint te olly szép,
'S mint mi mulandó

Lilihez.

Jer Lili nézd langyos szellők
 Lengetik a' ligetet
 'S illatozó hives ernyők
 Merseklik a' meleget.

Jer e' szép juhárlugosnak
 Düljünk le árnyékára,
 'S míg a' gerlitzek bugdosnak
 Vigyaz lantom szavára

Kedves Gyermekek! fakadoznak
 Ingerményid bimbai
 Pihegnek már s dagadoznak
 Melled hattyú halmai

Az ifjuság kellemei*
 Mosolyognak Ortzádon
 S az életnek örömei
 Viritnak zöld pallyadon

Ollyan vagy mint egy szűz rósa,
 Melly még tsak tavaszt látott
 Mellyet tsak harmatgyongy mosa,
 'S tsak lágy szellőkkel játszott.

Mint egy zefir melly virágos
 Ligetek közt lengedez
 Illattal él s bal'samomos
 Violakon tévedez

Gyönyörűség es vidámság
 Follya körül ösvényed
 Mert még a' szűz Ártatlanság
 Oltárán ég temjénéd

De ki ne térj ez Ösvényből
 Mellyen mast rósát szaggatsz.

* törölve : mosolyognak.

Oh vigyáz, mert az Örvényből
Többé ki nem gázólhatsz.

Ha elveszted az Erkölsnek
Intéző fonalait
Szamtan veszedelmeknek
Leled Labirintjait.

El ne hadd őrangyalodat
Hív szelid Erkötsedet,
Nyujtsd néki gyenge karodat
Hadd vezérljen tégedet.

Tsak ő menti meg szemedet
Ezer könyhullatástól
Ő menti meg szépségedet
A' kora hervadástól

Ő intezget karjaival
Paphus virulmányain
'S befedez hív szárnyaival
Az Öröm hullámain.

Oh ezer örveny es hinár
Fogja majd pályád körül
De ha Észszel 's Erkötsel jár
Hiddel egybe sem merül

Ezek legyenek Örei
Oh Kedves* ép szivednek
Igy a hivságnak törei
Soha meg nem ejthetnek

Ezek esmertetik véled
A' Sireni hangokat
Ezek mutatják meg néked
A' gaz tsapodarokat

Szived kedves rokonfelét
Neked ezek választják

* áthúzza : *Oh Lilim.*

'S földi eleted edenet
Karjai közt megadják

Hol szelid öröm s vidámság'
Lelke fog ápolgatni
S az arany kori boldogság
Angyala tsokolgatni

Add[ig] is mig homlokadon
Arany üstök omladoz
Akkor is ha ortzáidon
A' rósa láng hervadoz

Bachushoz.

A' te rettentő karodat Licurgus'
Veszte, és Pentheus letörött királyi
Poltza 's vad Rhaecus szomorú hálála
Hirdeti Éván!

Hát reám mit sujt haragod hogy eddig
Minden áldásod megutalva néztem
'S éltető lángját poharadnak ajkam
Még nem izelte?

Megvetőd lelkét örökös komoly gond,
Néma bádjadtság, megoló hidegség
Gyötri 's e' szép föld' örömit mogorva
Homloka fojtja.

Am de kit Cipris kegyel és Caména
Lelkesét. nem kér örömet te tőled.
Égi Nectárt nyujt Aganippe neki
Eros ölében.

Ilonkámhoz.

Más tárogasson Méoni kürtöket
 Pelídes s Alcíd' isteni tettein
 Fellengjen a' Dircei harsány
 Hattyu szerént az Olimp tetőken

Én itt az elzárt béke' homályaiban
 Itt a' romános tempe vadonjain
 Öntöm ki szívem gerjedését
 Socrat' ölébe Anacreonnal.

Ki tudja méltán festeni a' Huszárt
 S bús Artzalatjat hartzai közt, midőn
 A' meg zavart renden keresztül
 Rontja magát dühödött haraggal?

Ki tudja méltán irni az öklelő
 Hajdú vivását ammikor a' lovast
 Dárdája szórja, mennykövek közt
 A' meredek falat ostromollya.

Músam szelidebb tárgyokon andalog,
 A' tsendes erdők boltjaiban szeret
 Vig lantja zengni 's rettegéssel
 Néz az erős hadak Istenére.

A' tsergedő vizpartokon énekel
 Vidám enyelgést s gyenge szerelmeket
 S töled te töled szép Ilonkám!
 Kér koszorút epedő ajakkal.

Edes jutalmam verseimért te légy!
 Tűzz egy virágszált barna hajam közé
 Nem kell borostyán, sem kiáltó
 Párosi kő nyugovó poromra.

Az én Kegyesem.

Az én Ilonkám nem nemes
 De kegyes és szép,
 Mint ifju Charis kellemes
 S szíve tiszta ép
 Félénk szeme nem mosolyog
 Tsak dagado melle dobog
 Mikor felem lép

A' modit ő nem esmeri
 Sem piperéjit
 Ah még is olly szépen szedi
 Könnyü lepleit
 Barna fűrtje sodrodéka
 Kendele tsendes Árnyéka
 Festi diszeit

Szép ha képén a' szerelem
 Rubintja pirul,
 Szép ha könnyét törülgetem
 'S vállamra simul
 Szép ha ölel, fohászkodik
 Színe százfelé változik
 'S Nyelve elnémul.

Emmihez.

Szép szép az élet Emmi!
 A' mirtus illatokban
 Amor, Dióne karján
 Beh! édes elni Emmi
 Más felje a' szerentsét,
 'S a tengerek haragját,
 Golconda drága kintsét
 Rakásra gyűjtse össze
 Villogjon a ditsőség
 Polcán Napóleonnal

Hirdesse tett tsudájit
 Száz győzödelmi Péan
 Én véled edes Emmim
 Véled kívánok élni
 Elrejtve a' világtól
 Hol sen ki sem vigyáz ránk
 Hol semmit én ne látnék
 :Tsak szelid Angyal Ortza'
 Tsak téged edes Egygyem!
 Hol mást ne hallanék én
 Tsak szád' kegyes sugasát
 'S hív szíveink' veréset

Amathunt.

Mit főz magaban Gallia Sándora,
 'S a zordon Éjszak' rettenetes Feje,
 Melly öblöket zár, merre tart s ront
 Anglia nagy Koszorussa Nelson?

Nem gondom; így volt, így marad a' világ,
 Forr mint az ádáz tengerek ammikor
 A' szélveszek bértz odvaiknak
 Vaskapuit s reteszit leszorván

A' bus haboknak zugva rohannak, és
 A' képtelen hartz itt hegyeket temet
 Ott ujj világot hoz fel, egy mást
 Váltja örök romolás, s teremtés.

Mint a' sötet völgy tsermelye életem
 Elrejtve lappang s halkva tseregdegél
 A' Laurus ernyők szent homályin
 Illatozo Amathunt ölében

Nints itt kegyetlen had, s veszedelmes értz.
 Mellyért halandok verőket ontanak
 Nints itt gonoszság tzimborája
 Sem nyomorult fene Nagygravágyás.

Itt Amor ápol s Péri gyenge szűz
 Nectár pohárt nyujt 's ambrozias kebelt,
 'S a' lelkes élet játszva felleng
 Hesperidek' bibor ethereben

Dudí

Dudi! remek kellemiddel
 A' rósát meg előződ
 'S Minden ható diszeiddel
 A' jég szívet meg győződ

Szép vagy te mint ifju Hebe
 Kegyes mint egy Gratzia
 Szerelmes mint Éricéne,
 Lelkes mint egy szűz Músa

Keped szelid vonásiban
 Szerelmek nyiladoznak
 Tested minden mozgásban
 Tünderek mulatoznak

Szép mikor édes éneked
 Szirén hangja zengedez
 'S érzékeny Angyali szíved
 Harmoniat ömledez.

Szép mikor pihegő kebled
 Mint egy galamb epedez
 S lankadó nefelejts szemed
 Harmat gyöngyöt gergedez

Szép vagy te mikor tsintalan
 Mint könnyű zefir játszol
 'S titkaidról vigyázatlan
 Le le reppen a' fátyal

Szép mikor a' gerjedelem
 Andalodásba merít
 Szép mikor a' szűz szemérem
 Bibor láng színbe borít

De Dudi! a' test szépséget
 Hidd el tsak ugy imádom
 Ha a' szép lélek épséget
 Tiszta kebelbe látom

Ha angyali leplegidben
 Angyali szív verdegél
 Nemes tűz ég ereidben
 'S lelked a' porbol kikél.

Vénushoz.

Oh szerelmek szép Tündére
 Jövel gerlitzeiddel
 Hozz írat szívem sebére
 S könnyeimet szárítsd el.

Amor törei egetnek
 Lobog minden tsepp vérem
 Fajdalmaim el temetnek
 Ha tárgyam' el nem érem.

Te intezed a sziveket
 Egy máshoz te forrasztod
 A' tüzet jéggé teheted
 A' jeget meg gyujthatod

Oh olvaszd el Natzám szívét,
 Szívemhez hadd forradjon
 Mosolyítsd ram szép kék szemét
 Kebledbe hadd ragadjon,

Káldi Pálhoz.

Káldi! lassanként lefoly a' viragkor,
 'S véle Ortzáink fiatal virági,
 Vele a' boldog szerelem s vidámság
 Bimbai hullnak

Beh! rövid s kedves, valamint az első
Ejtszakánk, mellyen szeretőnk ölében
Életünk legszebb örömébe égvé
Kostola szívunk.

El repül tőlünk soha vissza sem tér
Sem Galénusnak tudománya titka
Sem kegyességünk ezer áldazatja
Viszsza nem adja.

Minden órának le szakaszd virágját.
A' jövendőnek sivatag homályját
Bízd az Istenség vezető kezére
'S Él j az idővel.

Elmarad tőlünk szeretett Barátnénk,
Itt hagyunk mindent valamit szerettünk
Semmi nem késér szomorú koporsonk
Néma ölébe

A' piros hajnal derülő sugára
A barátságunk kegyes ápolása
A' leg esdeklőbb szerelem siralma
Fel nem idézhet.

A' tsermelyhez.

Oh tsermely arra térsz látom
Tsendes gergedezéssel
Merre az én sohajtasom
Repül epedezéssel

Vedd buzgó könnyeimet
Szapora vizeidhez
Vegyítsd bús nyögéseimet
Lassu tsergeseidhez

'S vidd el szomorgó zúgással
A' ma kised kert felé
S nyögd ki egy fohászkodással
Szívem kinek szentelé

Tán mast is ott mulatozik
 A' rósák árnyékában
 'S rolam nem is gondolkozik
 Kevély nyugodalmában

Tán habjaid mosogatják
 A' szép Tünder lábait
 'S nem tudja mint tsókolgatják
 Hív könnyeim tagjait.

Mutasd meg halvány képemet
 Néki tükred fényjében
 Mutasd meg egő szívemet
 Mint vergődik véreben

Mutasd neki mint hervadok
 Szemem mikent sirdogál
 'S mond hogy ertte el lankadok
 Mint egy gyenge virágszál

Mond töltsön kegyes írt sebhett
 Lelkemre hív kezéből
 Vagy egy szanakozo tseppet
 Gerdítsen szép szeméből

A Magyarokhoz az 1807-dikben.

Forr a' Világ bus tengere oh Magyar!
 Ádáz Erinnis-lelke uralkodik
 'S a' föld lakóit vérbe mártott
 Tőre dühös viadalra készti.

Egy nap lerontá Prussia trónusát
 A' Balti partot s Hadria öbleit
 Vér festi; a' Kordillerákat
 'S Hémusokat zivatar borítja

Fegyvert kiálnak Bactra vidékei
 A' Dardanellák bértzei dörgenek

A' Népek értz korláti dűlnek
A' kötelek szabolak szakadnak

Te jó Atyaddal hajdani Őszeid'
Várába gyűltél, hogy lebegő hajónk
A' bölts tanáts s kormány figyelmén
Állni tudó legyen a' habok közt

— — Ébrezd fel alvó nemzeti lelkedet,
Ordíttson Orcán, jöjjen ezer veszély,
Nem félek; a kürt harsogását
A' nyihogó paripák szökését

Bátran vigyázom. Nem sokaság, hanem
Lélek s szabad Nép tesz tsuda dolgokat
Ez tette Rómát föld Urává
Ez Maratont 's Budavárt hiressé.

Az Estve.

Jer Dafne! hol e' szép patak
A' bértzből ki forradoz
'S mohosult kőszikla falak'
Közt a' völgyre szakadoz

Hol jegenyek hajladoznak
Egig nyult sudarokkal
'S bokros Tölgyek árnyékoznak
Terebély zöld ágokkal

Ott függeszszük szemeinket
Az ég' ditsó képére
Ott nyissuk meg szíveinket
A' szépnek érzésére,

Nézd már a' nap sugarai
A' hegyekben merülnek
'S Hesper piruló lángjai
Akonyaton derülnek

Égő bibor festegeti
 Az aranyos felhőket,
 Esti szellőtse lengeti
 Az illatos ernyőket

A' sötét бүк felett ragyog
 A' hold tsendes fényében
 'S rósa bokrok közt mosolyog
 A' patakok tükreben

Nézd minő mennyei szépség
 Nyílik meg mast előttünk
 Minő mennyei tsendesség
 Lelke leveg körülttünk

Élízium kiessége
 Mosolyogva tér hozzánk
 'S az Istenek békessége
 Nyugalmat harmatoz ránk

Ily szent tsendesség öleiben
 Halgatott s minden így állt
 Mikor gyöngyház szekérében
 Anadiomen' ki szállt

Cinthia így ragyogtatta
 Lathmus virulmányait
 Hogy Endímionra rakta
 Isteni szűz karjait

Oh Dafne a' szép lelkeknek
 Leg kedvesb ünnepe ez
 Hol a' forro érzéseknek
 Lángja önként gerjededz,

Hol a' szív önként megnyílik
 A' gyönyörű érzésre
 'S Plátó karján emelkedik
 Égi lelkesedésre

Hol lelkünk legszebben derül
 Eredeti fényében

'S legtisztább örömben merül
A természet ölében

Szíved haszontalan eped
A földi vak lármában
E' szentséget nem lelheted
Semi tünér hivságban.

Ott a' ditső természetet
Gyarló etset majmolja
Itt a' tsuda szépségeket
Akótó kéz rajzolja

Ott a' böltset elkábitja
A' balgatag sokaság
Itt az Észt s szívet megnyitja
A' józan magánosság

Ott az erzekeny szeretőt
Tsapodár kar öleli
Nem talál rokon érezőt
Nyugodalmát nem leli

Itt az eg' örömét úszsza
Melly úgy buzog kebleben
Mint a kies Aretúza
A' hold ezüst fényében.

Az elválás reménye.

Nem oh! tsak nem hat az egig
Beteg szívem nyögése
Bus fejemen lesz mind végig
Sorsom kemény vegzése

Látom hasztalan epedek
Mint egy bus filemile
Tied lelke nem lehetek
Lelkemnek édes fele

Látom tsak azért fortanak
 Őszve árva szíveink
 Hogy holtig sirdogaljanak
 Zaporozó szemeink

Tépd el édes bilintsemet!
 Had repulhessek tőled
 Vagy ölj meg hogy hiv lelkemet
 Nyöghessem ki körüléd.

Nyuítsd ki angyal karjaidat
 Végy még egyszer öledbe
 Vedd butszó tsokjaimat
 Zárj örökre szivedbe

De bár tőled elszakadok
 'S mint ez Árva nefelejts
 Értted lelkem elhervadok
 Oh szivedből ki ne ejts

Hiszen majd mikor porunkból
 Fenikszként fel kelendünk
 Tied leszek ha sirunkból
 Ujj életre menendünk

Szanja Venus szíveinket
 'S majd fényes Édenében
 Őszve viszi lelkeinket
 Hiv gerlitzék képeben.

Szerelmes bánkódás.

Itt hol e' bujdoso tsermely
 A' bus бүкben tévedez
 S buslakodó énekemmel
 Tsak a' köszirt epedez

Meg jelensz oh kegyes Lélek!
 Epekedő lelkemben

'S hiv kebledbe vissza térek
Forró képzeletemben

Ha a' bus hold sugarai
A' vizeken reszketnek
Badjadt szemem záporai
Tsak téged emlegetnek

Ha a' hajnal biborszinnel
Az égen pirosodik
Árvad lankadozó szívvel
Terólad gondolkodik

Ha bus völgyek rejtekében
Kinom előtt bujdosom,
A' vadon' bus zengésében
Édes Neved' hangozom

Ha magános kamarámban
Keservemmel zárkozom
Könnyel ázott nyoszolamban
Utannad ohajtozom

Minden reggel siralomra
Nyitom faradt szememet
Siratlak ha nyugalomra
Hajtom árva fejemet

Oh siratlak mig könnyeim
Forrása el nem apad
Mig bé nem hunynak szemeim
Mig szívem meg nem szakad.

Egy Lánykához.

Régen sohajt utannad
Szívem kegyes Leányzó!
Régen, de ah! nem érzed
Amor szelid hatalmát.

Vigan lebegsz körültem
 Mint a zefir tavasszal
 A' rósa illatokkal
 Bájos tekintetidben
 Vidám öröm sugárzik.
 Mint a' nap égi lángja
 A bus homályt el osztja.
 Tünder szemed mosolygván
 A' társaság fel éled
 Minden derül te véled
 Minden tsak ah, tsak ah én
 Némán lehajtom elholt
 Országmat és szorongó
 Keblem dörög szemem sír.

A' Mulandóság.

Hol a' mohos szirt öbléből
 Ezüst forrás ömledez
 'S a' patakok tsergésétől
 A' sötét völgy zengédez

Hol meredek tar kösziklák
 Az egekkel mérkőznek
 'S a százodos roppant bükfák
 A' felhőkbe verődnek

Hol a' vadomnak tsudái
 Pompájokat mutatják
 'S a' természet nagy Scenái
 Az erőt fel borzasztják

Hol a' vár omladékokon
 Az őszult kor lelke leng
 S a' beszakadt sirboltokon
 Bus halotti nóta zeng

Itt lakik a' kepzeltetés
 Kepekben el merülve

Itt a' forro lelkesedes
Plutarch karjára dülve

Itt emeli fel fátyalát
A' vissza emlékezés
Itt rakja le zöld sátorát
A' bölts magába térés

Itt tévelygek a' világi
Lármától külön válva
Képzeletim forrósági
Között magamba szállva

Amott egy magas szirt fokán
Egy pusztá vár düledez
Mellynek szomoru homlokan
Bús régiség epedez

Hajdon ez a' ditsőségnek
Volt fénycs palotája
'S a legerősb vitezségnek
Győzhetetlen hazája

Hajdon felséges tornyai
A' felhők közt ragyogtak.
'S íme! mast kevély ormai
Rakásra omladoztak

Ott az eldült sirköveknél
Hol mast lelkek támadnak
'S az ejféli sötétségnél
Bús nyögések hallatnak

Ott nyugosznak a Bajnokok
Méllyen a' föld gyomrában
A' töredezett Oszlopok
Között örök homályban

Ama kormos ablakoknál
Hol mast repkény szövődik

'S a mohosult kő láboknál
Iszolog tekerődik

Ott bulsuzott szívszakadva
Az ékes Hölgy férjétől
Mikor a' kürtök riadva
Ki szakaszták kebléből

Ott nézett le borzadózza
Bajvivo kedvesére
Ott dült ismét andalogva
A' Győzőnek keblére

Amaz ijjesztő boltoknál
Hol mast baglyog huhognak
'S a' rémítő nyílásoknál
Szároz kórok suhognak

Ott herpelték egymás vérét
A' pardutzos Magyarok
Ott nyerték el a' hartz bérét
A' győzhetetlen karok

Ama bértz falakon alltak
A' vár pártás szúzei
Mikor ellenségbe vágtak
A' Haza Erőssei

Ama vár roppant kapujan
Zengtek a' tárogatók
Mikor a' véres hartz után
Jöttek a' nagy bajvivok

'S ott hol a' győződelmesek
Toborzon vigadoztak
'S az érzékeny szerelmesek
Szivekben olvadoztak

Mast a gyaszos romladékon
Bus ejlszakák borongnak
És a' borzaszto tájékon
Bádjodt szellők zokognak.

Igy mulik el a' világnak
 Minden gyönyörösége!
 Igy minden tünder Nagyságnak
 Veszendő ditsósége

Hérok márvány sarompoit
 Az idő eltemeti
 'S a felvilág hódítottait
 Feledékény por fedí

A' bölts ki ma nagy lélekkel
 A' naphoz emelkedik
 Holnap gyáva gyermekekkel
 Egy sirba ereszkedik.

Bartsímhoz.

Bartsim! repül az élet
 Mint egy sebes sohajtás
 Eltünk tavaszsa hervad
 Mint gyenge rósa bimbo
 A' melly zefir kinyitja
 Langyos lehelletével
 Az tépi el, mosolygo
 Díszét kis életének
 Még mast mi is virágzunk
 Mint a' Libani tempek
 Szívünk örökre repdez
 Lelkünkben égi láng ég
 Majd eltűnik szerentsés
 Eltünk arany tavaszsa
 E' barna fűrt le hull majd
 Melly büszke vallodon tsügg
 Villam katzér szemednek
 Fényjét homály borítja
 Kebled tsudás alakja
 'S e' gyöngy ajok rubintja
 A' vad halál kezében
 porban keverve sorvad

Eljünk tehát s örüljünk
Mert ah! tsak egyszer élünk.

Az fő, es Sziv.

Mit! s hat ezért epepszszem
Eltem tűnő tavaszszát
Hogy megvetett az álnok?
Biblis szerént nem olvaszt
Vizze szerelmem engem.
Nem mossza gyava könnyel
A' ferjfi Artzalatját
Tán Flóra s Hibla berkén
Egy szál virág mosolyg rám?
Tán Amor egy Leánka
Kepére nyomta tsokját
Nem tsak Mitzim fejéről
Folynak le barna fürtök
Nem tsak Mitzim szemében
Villognak égi tegzek,
Menj menj! szabad vagyok már
Hálá kinyilt kalitzkám,
Hálá! de jaj! mi fojt el
Bús könnyeim buzognak
Jaj szivemet nem oltja
A' fő hideg tanátsa.
Édes Mitzim szeretlek
Mint méhe a virágot
'S mint a' folyót az Őzek.

Az epedő Fillis.

Még mast tellyes Ortzáimon
Rosa bimbo fakadoz
'S alabastrom válloimon
Barna hajfürt ingadoz

Éden virágzik mellettem
Szemem rósán tévedez
Erzem örömrre születtem
'S Ime szívem epedez

Vidám szerelmet mosolyog
Még mast minden körültem
Szívem tsak örömrre dobog,
De ah! még nem örültem

Mi haszna szivom étherét
Eltem szép tavasszának
Nem szívhatom lehelletét
Az öröm balsamának

A' Galamb is tsak ugy örül
A kedves kikeletben
Ha szerelmes párja körül
Bugdozshat a' ligetben.

Dudi emlékezete.

Sírásra vonult képpemmel
Kebeledbe sietek
Tsendes Liget! Keservemmel
Mert itt magam lehetek

Te láttad szép örömimet
Dudim forro keblében
Te rejtsd el bus könnyeimet
Alkonyatod leplébe

Itt hol hársfak árnyékoznak
A sötét völgy ölében
S Csergő vizek omladoznak
A' vad ró'sák tövében

Itt nyögtem ki epedezve
Beteg szívem sebeit

Itt szorítottam esedezve
Hozzám gyenge térdeit

Itt mosolyodott szemembe
Szelíden elpirulva
Itt dült égő kebelembe
Edesen elájúlva

A liget zöld sudarai
Halkva körül susogtak
A hold játszi sugarai
Könnyeinken ragyogtak

Minden megszűnt; s az estvének
Nyugalmában halgatott
Tsak szíveink verésének
Döbögése hallatott

Tsak a' szerelmek angyala
Elt s repdezett körülttünk
Tsak az Öröm szép hajnala
Virradozott felettünk.

Örökké virulj kedves Hely
Hintsen bé virágival
Minden tavasz, s minden reggel
Leg frissebb harmattal

Gyakran fog banatos lelkem
Te körültted lebegni
Hozzád vonz arva szerelmem
Kinom' elkeseregni

Gyakran éjféli órákon
Látsz te itt sirdogálni
S Nyögdetselo furullyámon
Bús nótát fujdogálni

Emmihez.

Alkonyadó homály terjed
 A' tsillagok boltjára
 Pirholagos lángal gerjed
 Az Esthajnal sugára

Szűz Cinthia sárkányait
 Fény szekerén vezeti
 S a' Balaton hullámjait
 Rubint láng festegeti

Örömrre int a' természet
 S eltem tünő tavaszsa
 Szerelemre az enyészet
 'S Philomele panaszsza

De én komoly szemet vetek
 A' hold ezüst képére
 'S tsak szomoru dalt pengetek
 Hesperus intésére.

Túl jár elmém a' Badatsony
 Kies Virulmányain
 Túl a' rengeteges Bakony
 Sötétellő Ormain

Ott hol 'senge érzéseit
 Ifju szívem gerjeszté
 'S az Öröm s bánat könnyeit
 Legelőszer ereszté

Hol Emmi! veled karöltve
 Nezttem az Est sugarát,
 'S lelkem örommel megtöltve
 Itta Hebe poharát.

Egy hívtelenhez.

Melly zöld tempe fedez Lizi!
 Melly bájos lugosok' rejtekiben vigadsz,
 Kit* lát gyenge öledbe mast
 A szép Est tünemény, s Delia tsillaga?
 A' mélyly tengereket hinár
 A' jég szívet alak szín fedi alnakul
 Meg tsalt engemet is tehát
 Kisded mézajakad s kék nefelejts szemed
 Meg tsalt! s rosa bilintseden
 Más boldog tsalatott néz mosolyogva rám
 Oh nem véli mi tör lesi
 A zengő labirint' ernyei között szegényt.
 Galról galra vigan repes
 Es idvezli az eg' reggeli lángjait
 Majd el halgat öröm szava
 Lép veszszőre ragad s fészke kalitzka lesz
 Vagy vérgödve ki tepdeli
 Hímzett szárnyait, és nyögve fut én velem.

Natzámhoz.

Beteg szívem törbe esett
 Fornak minden ereim,
 Bekessegem el enyészett
 Hervadnak kellemeim
 Nem bir magával kebelem
 Sebeimet nem rejthetem
 Hullnak néma könnyeim

Ne légy kemény édes Natzám!
 Töröld le bus tsepjeit,
 S vedd szívedre halvány Artzám
 Titkos esdekléseit,
 Szakaszd le a' kinyílt rósát
 Mig elnem veszti illatját
 'S fodra bibor diszeit.

* kihúzza: vár.

A' szerelem az Istenség'
 Jóltévő lehellete
 Boldog akkiben tisztán eg
 'S rokon lelket lellete
 Kivel magat vegyítheti
 Lelkét lelkébe öntheti
 Eden annak élete.

Jövel te nékem születél
 Erzi minden tsepvérem
 Miulta rám tekéntettel
 Nyugalmam nem esmerem
 Benned élek benned halok
 'S hogy ha tőled elszakadok
 A' koporsó lesz bérem.

Cloe.

Mint egy árva madár Cloe!
 Mellyet fészke helyett néma kalitzka zár
 Nyögdétselsz epedő kegyes!
 'S vas bekodra szemed gyöngyei hullanak
 Meg tsalt a' ragyogó binár,
 Süllyedsz! s nints ki kezét nyujtsa kezéd felé
 Késön nyílt szemed árjai
 Rabsagod kötelit meg nem emészthetik
 El kell ásni szerelmedet
 Bimbózása előtt zenge tsiraiban.
 Ah! így játszik az ég velünk,
 Szívünk ösztöneit fájdolom oltja el.
 Akkit lelked epedve kér
 Attól meszsze szakaszt hogy soha el ne érd,
 Akkit felve kerülsz utálsz
 Annak jég kebelén hervad el életed
 Boldog! holdog az, akkinek
 Pártáját szerelem mirtusa váltja fel
 'S egy kedves rokon érező
 Egy kedves Szerető oldja le szűz övét

A' Féltés.

A' bé zárt Danaét értz torony, es atzél
 Závárok, s iszonyú öregek orizék.
 A' pajkos Szerelem, mint katzagott ezen!
 Mert ő tsak mosolyogva győz

Féltő! tompa szemed látta e míveit?
 Allítsd meg nyomorult! a dagadó Dunát
 Gátold meg Boreas szelvesze hartzait,
 'S a villám rohano tűzét;

A' tundér Szerelem befedi a' napot
 'S Argus száz szemeit, majd lebegő zefir
 Majd szélvész s fene vad; fojtva erősödik,
 Mint a' puskaapor, es harag.

Emmi.

'S hát a' szerelem szent lángja
 Tsak illy mulandó?
 Emmi is mint minden lyányka
 Tsak változando!

Hív szeretőt az ég alatt
 Ne kérj kebelem
 Ha a' szelid Emmi tsalhat
 Hol a' szerelem?

A' kép angyal vonásai
 A' kegyes szemek
 Nem a lélek tolmátsai
 Tsak tsalfa szerek

A' szerelem esküvését
 A' hagymáz teszi
 A' sziv forró dőbögését
 A vértől veszi

Egy pillantat tüneménye
 Muló örömünk
 Tsalatásunk szüleménye
 Jatszadik velünk

Jaj de hát én mért epedek,
 Lelkem miért ég,
 Szünet nélkül mért szeretek
 Ha nintsen hívseg?

Mért kinomat nem olthatja
 Sem idő sem ész
 Sőt sebeimet faggatja
 Minden orvos kéz.

Ejjelimen ötlet látják
 Beteg álmaim
 Nappal ő nevét kiáltják
 Sohajtásaim

Filomele panaszszai
 Nevét zokogjak
 A' tsillagoknak sorai
 Nevet rajzolják

Valamerre járok kelek
 Uldöz árnyéka
 Meg nem menthet a' tengerek
 Végső tájéka.

Van hiv. van igaz szerető,
 Erzem keblemben;
 Tsak te vagy Emmi hitszegő!
 Emmi kegyetlen.

A' Camena.

Partra szállottam, levonom vitorlám
 A' szelek mérget nemesen ki álltam
 Sok Charibdis közt sok ezer hinárban
 Izzada Ortzám.

Nem vivok többé, lekötöm hajómat
 Semmi tündér kép soha fel nem oldja
 Oh te elzárt hely! te fogadd öledbe
 A' heves ifjút.

Bár nem olly gazdag mezeid határa
 Mint Tarentum, vagy gyönyörű Larissa
 'S Nem ragyog szentelt ligetek homalyin
 Tiburi forrás

Van kies szőlőm, van arany kalaszszal
 Biztató földem. szeretet szabadság
 Lakja hajlékom, kegy(es) Istenimtől
 Kérjek e többet?

Vessen a' fatum valamerre tetszik
 Tsak nehéz szükség ne zavarja kedvem'
 Mindenütt boldog megelegedessel
 Nézek az égre.

'S tsak te légy velem te szelid Caména!
 Itt is áldást hint kezed életemre,
 'S e' vadon tájek ki derült virány lesz
 Gyenge dalodra

Essem a' Grönland' örökös havára,
 Essem a' forró szeretsen homokra
 Ott meleg kebled fedez oh Camenam!
 Itt hives Ernyőd.

Az esdeklő Szerelem.

Im a' nap le ereszkedik
 Tétis' bibor keblébe
 'S mosolyogva emelkedid
 Luna szemérmes képe.

Az esti szellő fuvalma
 Édes álmat lengedez

Az eg bekes, s nyugodalma
Hegyet völgyet bé fedez

De ah! az én siránkozó
Szememre nem hullatja
Balsamát az illatozó
Esthajnal tsillagzatja

Lehajtom árva fejemet,
De gondjaim feköltek
'S nyughatatlan kebelemet
Fájdalmakkal megtöltik

Bádjadtságom ha be zárja
Néha fáradt szememet
Ki nyitja könnyeim árja
Mossa halvány kepeimet

Jaj! semmi nem enyhitheti
Sérült szívem sebeit
Mert a' szerelem égeti
Minden titkos ereit

Tsak nálad van gyógyító szer
Te ki azt meg sebzetted
Ki a' Szerelemnek ezer
Törét rám lehelletted

Téged várnak ki terjesztve
Reszkető két kezeim
Téged az égre függesztve
Sirdogáló szemeim

Égy tekénteted gyilkosom
'S boldogítottam tud lenni
Szánj meg kegyes! légy orvosom,
Ne hadj még eltemetni

Süllyedek! nyújtsd karjaidat
Mig el nem fogy eyletem,
Mig elhervadt ajakimat
Ajakídra tehetem.

Keszthely.

Itt a' kék Balaton partja virányain
 Hol minden mosolyog mint az arany világ.
 Hol dús búza kalász rengedez a' Mezőn
 'S a halmok koszorus oldalain ragyog
 A' száz féle gyümölts 's a zamatos gerezd,
 Itt a' Keszthelyi zöld parton emelkedik
 A' tsendes Helicon, jöjjetek óh szelid
 Áon Szüzei! és verjetek itt lakást
 Nezzetek mi kies sorlhegy ölelgeti
 A' tér' telkeit és a' vizenyös lapályt
 Itt letek gyönyörű Tessali berkeket
 Bértz forrást susogo völgyeket és homályt
 Gyakran mulatoz itt zöld hinarak között
 Nereus saskosorus Nimfa Leányival
 Gyakran zengeti itt Arion éneket
 A' hold fénnye alatt gerjedező vizen
 S nézzetek, hol amaz már feketült falak
 Láttatnak menedek várotoz ott vagyon
 Ott vár titeket egy Bölts 's kebelebe zár,
 Egy nagy Ferjfi kinek lelke Periclesi
 Századnak született 's akki virág korát
 Rómának ragyogóbb színre derítténé.

Kazintzy és Kis.

Akkit Cipris ölel, s Delfusi láng hevít,
 Nem szállít ki hajót Bengala öblein,
 Tajtékos paripát sem zaboláz keze
 Harsány trombita szón a' hadi Artiz előtt.
 Bájoztan heveresz ernyeitek között
 Oh édes szerelem s Píeri gyenge szüz!
 'S ott énekli vidám lantal az istenib
 Szépet, jót, 's Amathunt berke virányait
 Hippocréne szelid völgye homályiban
 Leltem gyenge korom kellemes Edenét,
 Ott leltem gyönyörű elmerülésimet
 A' szent lelkesedés s képzelet árja közt

Nem mérköztem arany lantal az O világ
 Bámult Dallosival, nem ragad énekem
 A' Meoni madár szárnyain ég felé,
 Sem Pindár' riadó Himnusa repteként
 A' félisteneket zengeni nem meri.
 Mint kis méhe tsak itt a' vizerek körül
 Döngétsel mezeink 'senge virágain;
 Hol néktek Nemesek, ritka Kazintzy s Kis!
 Bokrétát szedeget Nimbusitok közé.
 Ti két Tindaridek lettetek a' Magyar
 Pindus fellegi között, 's hajnali tsillagok
 Hoszszu ejje után: én Philoméleként
 Idvezlém az arany nap' piruló egét.

Butsuzás.

Elszakadsz tőlem szeretett Barátnem!
 Hasztalan zárlak kebelemben eltűnsz,
 'S mint egy álmkép, öröim, reményim
 Véled enyésznek

Jaj! sem a' serült szerelem nyögése
 Sem kegyessegem, sem az ég hatalma
 Téged én nékem soha vissza többé
 Viszsa nem adnak

Élj szerentsessen, valamerre fordulsz
 Légyen áldásom veled és vezérljen,
 Legyen a' végzés utain szerelmünk
 Angyala társod,

Élj szerentsessen s ne felejts el engem,
 Menj az égtartó Pirenéken által
 Menj az északnak havasin keresztül
 Tsak ne felejts el

Ott is oh ott is tied e' sebes szív
 Mindenütt késér, veled él, veled hal
 'S sárga Ártámnak halavány vonasin
 Festve neved lesz.

Barátimhoz.

Én is éreztem, s tüzes ifjú voltam,
Éltem a' szép föld örömit Barátim!
Barna fürtöm közt szerelem s vidámság
Mirtusi nyiltak

Repdezett szívem kies édénében
Mint amaz boldog ligetek lakossa
Már midőn a' por kötelet lerázta
Lethe virányin

A' szilaj lélek rekeszit kitörvén
A' nap útján túl magason tsapongott
'S mint az étherben lakozó kevély sas
Földre se nézett

Mennyi tündér baj, s ragyogó kilátás
Mennyi andalgó öröm és reménység
Rengegett édes tsalatás öledben
Mágus erővel

Almaim tűnnek, le esik szememről
A' tsalárd fátyol, s az arany világnak
Rósa berkeből sivatag vadom kél
Zordon időkkal

Hol tsak a' külszin fedi a' valóság'
Pusztá országot bibor ál lepelben
Am de a' böltsnek beható szemével
Játszani nem mer.

Látja a' virtust le tapodva nyögni
Látja a' bűnnek koronás hatalmát
Socrates mereg poharát 's Nerónak
Tronusa Motskat

Látja és keblét szomorun bezárja
'S Mint az őszült kor, komor és maganos
Rejteket választ, szenelője mellett
Rágja bajuszszát.

Hol sötét lelkét, tsak az egyetérző
 Karja s átsorgó tsemetei nyitják,
 'S visza pillánt rá köde' alkonyából
 A' nevető múlt.

Az első Szerelem.

Szivem 'senge szerelmeit
 El nem törli tehát a' repülő idő
 Sem más Lyányka katzér szeme
 Fel nem bontja Dudim! ro'sa bilintsemet
 Melly még szép fiatal korom'
 Boldog napja alatt öszve szövött veled
 Mint egy szamkivetett sohajt
 Édes honnya felé, hol tsetsemő szopott
 'S ifju elte virágozott
 Hozzád vissza ohajt szívem 's epedve kér.
 A tsendes liget ernyein
 A' zúgó Balaton déli vidékein
 Látják hullani könnyemet
 A' tsendes patakok, s Delia csillaga
 Gyakran kellemes álmain
 Bájos leplegiben véled ölelkezem;
 Elgyengülve borúlsz reám
 Haldoklo ajakam szívja lehelleted
 Szíved verdezi szívemet
 Majd ismét butszúzó tsokjaid éltemet
 Oltják, s földre rogyom veled
 Majd el tűnsz s repülő keped után futok
 Míg lankadva fel ébredek
 'S a forró szerelem könnyei buzganak.

Fohászkodás.

Isten! kit a' Bölts láng esze felnem ér,
 Tsak titkon erző lelke ohajtva sejt;
 Léted világít mint az égő
 Nap, de szemünk bele nem tekinthet

A' legmagasabb ether Uránjai
 Mellyek körültted rendre kerengenek
 'S a' lathatatlan férgék a' te
 Bölts kezeid remekelt tsudái

Téged ditsóított a' Zenit es Nadír
 A szelveszek bus hartza s az égi láng
 Villáma, harmat tsep, viragszál
 Tittkaidat s Nevedet kiáltják.

Te hoztad e' nagy Minden ezer nemét
 A' semmiségből; egy tsupa szózatod
 Által teremnek száz világok
 'S Mint valamely buborék enyésznek

Búzgón le omlom színed előtt Atyam!
 Majd hogy ha lelkem záraiból kikél
 'S hozzád közellebb júthat, akkor
 Ammi után eped ott el éri

Addig le törlöm Könnyeimet 's megyek
 Rendeltetésem Pallafutásain
 A' jobb s nemessebb lelkek' utján
 Merre erőm s inaim vihetnek

Bizton tekéntem mélly sirom ejjelét,
 Zordon! de oh nem, nem lehet ott gonosz
 Mert a' te munkad, 's ott is elszórt
 Tsontjaimat kezeid takarják.

A Magyar Tudósokhoz.

Már már félre teszem Lesbosi lantomat
 Erzésim felesét s néhai biztosát;
 Nem pendítti meg azt, már soha semmi tárgy.
 Sem nagyság ragyogó Nimbusa, sem Cloém'
 Ingerlő remekin andaladó szemem.
 Forró ömledezés tsalta ki hangjait
 Ifjúságom arany napjai reggelén;

Hervad már tavaszom, s bimbai hullanak
A' szép álmodozás kedves alakjai
A' tündér Amathunt bájai oszlanak
Eltem gondjai közt a' komor ész előtt
Nem kíván koszorus hírt, nevet énekem.
Kész bérem ha nemes lelkeket érdekel,
És néktek szeretett Nemzetem Ékei
'S Laurussal fedezett Böltsei tetszhetik
Országok s ragyogó tronusok omlanak
Épét s ront az idő, s lelke ezer tsudát
Szül 's ismét repülő szárnyaival ragad.
A' ti érdemitek 's mívetek elni fog
Ammíg egy Magyar él a' Duna partjain;
Alkotmánytok' örök talpkövihez teszem
E' mor'sát, 's az idők hartzai közt megáll.

Függelék.

A magyarokhoz.*

Romlásnak indult hajdan erős magyar,
Nem látod Árpád vére miként fajul,
Nem látod a boszus Egeknek
Ostorozó kezeit hazádon.

Sok századoknak vérzivatarja közt
Rongált Budának tornyai állanak,
Ambár ezerszer vak tüzedben
Véreidet, magadat tiportad.

Elszórja, hidd el, számkivetett ősi
Erkölcseid átká, s mostani veszni tért
Romlott fajultság, s nem sokára
Ércfalain viperák süvöltnék.

Nem ronthatott el tégedet, o magyar,
A vad tatár chán xerxesi lábora,
S világot ostromló töröknek
Napkeletet leverő hatalma.

Nem vert le téged Zápolya öldöklő
Századja, s Betlen vérbe merült kora,
Rákóczi vérengző haragján,
S rettenetes tüze közt megálltál.

Mert régi erkölcs, spártai férfikar
Küzdött, vezérelt fergetegid között,
Birkózva győztél, Herculesként
Achaji kard rezegett kezében.

Most lassu méreg, lassu halál emészt,
S mint egy kevély bükk, melyet az északi
Szélvész le nem dönt, benne termő
Férgek erős gyökerit megőrlik,

*) Eredetije a Szent Benedek-rend győri gimnáziumában.
Nem Berzsenyi kézírása.

»S egy gyenge szélről földre terítetik!
 Így minden ország támasza, tálpököve
 A tiszta erkölcs, mely ha megvész:
 Róma ledől, s rabigába görbed.

Mi a magyar most? Rút sybarítaváz.
 Letépte fényes nemzeti bélyegét,
 S hazája földült védfalából
 Rak palotát heverő helyének.

Eldődeinknek bajnoki köntösét
 S nyelvét megunván, rút idegent cserélt
 A nemzet örlelkét tapodja,
 Gyermeki láb puha szíve tárgya!«*

Vallástalanság rút szüleményei,
 Erkölcstelenség s minden utálatos
 Fertelmek áradnak hazánkra,
 Régi nemes magyarok porára.

Fegyverre termeti szép, deli ifjuság
 Kardforgatásban nem gyakoroltatik,
 Nem tud nyereglen, nem tud ugró
 Gyors paripán leragadva szökni.

O más magyar kar mennyköve villogott
 Attila dicső harcai közt, mődön
 A fél világgal szembeszállott
 Nemzeteket tapodó haragja.

Más néppel ontott bajnoki vért hazánk
 Zerzöje Árpád a Duna partjain;
 O más magyarral verte vissza
 Nagy Hunyadynk Mohamet hatalmát!

Akkor vitéz hírt s bajnoki érdemet
 Szerzett az ifju Telides utjain;
 Most íme, o szegény, mivé lett,
 Módi, majom, gunyolásra méltó.

*) „Kazinczy-é.” — E jegyzet szerint tehát a 3 idézőjeles
 versszak Kazinczytól származott. Ez azonban lehetetlennek látszik.

Atok reátok Charpia fajzati
 Erkölseinket vesztegető fenék!
 Fessen le hiv Gvadányi tolla,
 Nemzetemet csufoló bolond kores!

De, jaj, csak így jár minden az ég alatt,
 Forgó viszonság járma alatt nyögünk,
 Tündér szerencsénk változandó,
 Hol mosolyog, hol utálva néz ránk.

Felforgat a nagy századok éjjele
 Mindent, leomlott a híres Ilion,
 A büszke Carthágó hatalma,
 Róma, s erős Babylon leomlott.

Volt oly idő már, melybe' nemes hazánk
 Fénylő dicsőség polca fölött virult:
 Jön oly idő még, melybe' gyászos
 Hamvaiból gyűlevész kavarc kel.

J e g y z e t e k.

(E *Jegyzetek*-ben csak a lényeges eltéréseket adjuk az első és végleges szöveg között. — L. részletesebben *Berzsenyi Költői Művei* akadémiai kiadását.)

Kazintzy Ferenc. 1. vsz. új: *Mint a világnak hajdani diszei, Csendes mezőben rejtet el éltedet, Hogy ott magadnak s nemzetednek Élő Eratód arany édenében.* — 2. s. : *Hella, majd Delphi dicső egén.* — 2. vsz. h. *Plátói nyelved s lelked idézte le Hozzánk az ép iz szebb geniusszait, Nyelved mosolygó Gráciája Őnti belénk Helikon malasztját. Pólyádba paeon rengete tégedet! Már ott tapodtál sok fene undokot, Melyek zavarták Pindusunknak Szent ereit s ege tiszta fényét.*

Virág Benedekhez. 15. s. Fáklyád. 16. s. oszlopi.

A' Melancholia. 1. s. setét. 4. s. neked. 11. s. képeibe. U. s. magányos. (Mindenütt.)

A' Megelégedés. 4. s. küszöbén. 7. s. szalmafedél.

Péteri Takács Józsefhez. 6. s. kikircsen. 15. s. bélyeg.

A Remete. 7. s. elő. - 10. s. pillája alól. - 17. s. kimaradt. - 20. s. küszöbét. - 32. s. mennyei balzsama. - 33. s. Hunnia térein. - 38. s. faj. - 39. s. csikarva dult. 39. s. kimaradt. - 40. s. S e klastromba dugá. - 44—48. s. kimaradt. - 48. s. rogya. - 49. s. Testek rándulatit. - 50. s. ömledezésiket. - 51. s. Döbbent. - 54. s. nyelvöket. - 70. s. és habon. - 72. s. álttörte. - 71—72. KI sor kimaradt. - 75. s. leszen. - 77. s. oh ne habozz. 85. s. A fáklyák. Ti kemény istenek. - 87. s. egy hiu buborék. - 88. s. Már hát nem lehetek. - 91. s. kimaradt. 93. s. szeretöm ne hagyj. - 94. s. döfd ide, oh ne szánj. - 95. s. döfj, im itt kebelem. - 96. s. Add meg nékem ezen. - 100. s. lebegő szava. - 110. s. temetőhelyök.

A' Szerelemhez. 4. s. csöpögtesd. - 19. s. Hozd el, hozd. - 21. s. mécset gyujtson. - 23. s. S ha majd... 24. s. Ismét add ölembe.

Az *Élet dele*. 8. s. rejtezel. - 9. s. alól. - 12. s. mindég. (Mindenütt.)

Az *Örömhöz*. 4. vsz. 2. s. *Ha gerjedelmim sejtéd.*
Horatziushoz. 5. s. *Ám te élsz.*

A' *magyarokhoz*. 12. s. *Romlásnak* indult. - 10. s. *erkölcsöd.* - 13. s. *tégedet egykoron.* - 19. s. *feresztő.* 22. s. *fergetegid.* - 26. s. *Nézd a kevély tölgy.* - 31. s. *megvesz.* - 46. s. *Szerzője* Árpád. - 51. s. *szerencsénk kénye hány, vet, Játszva emel, s mosolyogva ver le.* 54. s. *Ledült már a nemes Ilion.* - 56. s. *Róma s erős Babilon.* - 9—10. vsz. 15. és u. vsz. *kimaradt.*

Kis Jánoshoz. 4. s. A *bajnok.* - 8. s. *arculatja.* 10. s. *mécsekkel virradnak.* - 23. s. *felfedéd rut képét.* 29. s. *ottfenn.*

A' *felkelt nemességhez*. 4. s. *alacsony.* - 6. s. *herosz.* 17. s. *nem maradt.* - 26. s. *Mindent.* - U. s. *le nem menend.*

Hertzeg Esterházy Miklóshoz. 1. s. *Árpád virágzó magva, te fő magyar!* - 12. s. *ajakit, halálát.* - 20. s. *S tűnik az Oceanus dagálya.* - 27. s. *Bajnok.* - 30. s. *alól.* - 31. s. *Athénét.* - 9. vsz. *kimaradt.*

Horáitz. 1. s. *Zúg immár.* - 2. s. *fergetegek.* - 8. s. *Bengala napja.*

Vigasztalás. 1. és 3. s. *Mindég.* (Másutt is.) - 8. s. *epedő orcád.* - 9. s. *ázott fátyolodat.* - 14. s. *csörgedez.* 29. s. *vár tégedet is.* - 33. s. *törlőgetik.*

Butsuzás Kemenesaljától. 1. s. *Messze setétedik.* 7. s. *bölcsőmnek ringását.* - 9. s. *szülém.* - 11. s. *serdülő.* - 14. s. *Elmégyek.* - 24. s. *gályái.* - 29. s. *orkánjait.*

A' *felkelt nemességhez*. 2. s. *cherubi.* - 6. s. *Ugy tetszik.* - 9. s. *Toldulva.* - 27. s. *szemökből.* - 41. s. *királyok fegyvere.* - 42. s. *Austria tájait.* - 44. s. *birodalmad ingott.* - 50. s. *eged ködét.* - 14. vsz. *kimaradt, u. i.* 14. és 15. u. vsz. - U. vsz.: *Menj most vitéz faj! nézd, mikor a vadak Királya felkél Juba vadonjain, Szavára megrémül az erdő, S futnak ezer vadak odvaikba!*

A' *Szerelem*. 1. s. *ragyogványa.* - 11. s. *Bájdoknak ereje.* - 12. s. *S a halandó.* - 14. s. *Mert hatalma néked semmit nem ád s nem árt.* - 18. s. *reádrohanása.* U. s. *S könnyel ázott kendőd legyen . . .*

Levél töredék Barátnémhoz. 5. s. estvéli. - 6. s. *Ha már cselédimet.* - 7. s. *És csak alig hallom.* - 8. s. *Agg diófám.* - 9. s. *Leplembe burkolva.* - 10. s. *Kanócom pislogó.* - 11. s. *A képzelődések álmába.* - 12. s. *S a lelkesedésnek szent óráit.* - 21. s. *S bus melancholiám.*

Nagy Pálhoz. 1. vsz. új: *Már midőn a föld letapodva hódol, S Róma felséges geniussza eltünt, Mint egy ör Cato feded a világot, S mennyköveket szórsz.* 22. s. kormányvezető.

Cloe. 4. s. *Cynthia.* - 6. s. *mennyei lombjai.* - 8. s. *partidon.* - 12. s. *ünnepelése.* - 14. s. *Rózsás esti szelek.*

Egy szilaj lánykához. 21. s. *Miért, félénk leánya?* 11. s. *Tied, midőn.* - 14. s. *A völgy.* - 15. s. *mint leng s trilláz.* - 17. s. *Majd ha a bús tél közelget.* - U. s. *örömeink.*

Az esthajnalhoz. 11. s. *csörgedeznek.*

Az Ősz. Cím: *A közelítő tél.* 5. s. *lugasok.* - 6. s. *ernyein.* - 8. s. *durva csalét.* - 12. s. *szomorú s kiholt.* 17. s. *bimbaja elvirít.* - U. s. *Lollim barna szemöldöke.*

A' Reggel. 1—2. vsz. *elmaradt.* - 6. s. *Száll hegyekre, száll most völgyekre.* - 16. s. *A másíknak por...* 18. s. *bolyongnak.* - 27. s. *feljebb.*

Az ulmai ütközet. 2. s. *Agyuk.* - 14. s. *Nincs hát remény.* - 15. s. *ismert.* - 19. s. *Toldult* - 21. s. *mosolygál.* - 25. s. *Gigászserővel.* - 26. s. *Vivát!* 30. s. *Áltüti.*

Görög Demeterhez. 3. s. *Mennyei népnek.* - 4. s. *Chironi lelked.* - 16. s. *Nyersz te.* - 2—3—4. vsz.: *A nagy álláspont köre nem telik meg Áldozat nélkül, de ki honja hive Mint Görög, mindent mosolyogva áldoz Honja javának. Róma undokját s Senecat feledd el! A Nemes legszebb diadalmi bére Minden ádázna s alacsony tyránnak kénye felett van Konnidas márványt nyere Parthenonban, Adj Trajánt nekünk s kegyes Antoninust. Véreid hálás kebelébe márványt Nyersz te s örök fényt.*

A' Halál. 1. s. *A gonosznak és gyáva szíveknek.* 6. s. *Porfedelők.* - 18. s. *vonz.* - 32. s. *Édes kelyhed.* 33. s. *csalódás.* - 38. s. *Melyeket csak a halál.*

A' Musához. 10. s. *E pindusi szálokat.* - 11. s. *Tömjénem.* - 17. s. *Ha a gond jeges kezei.* - 24. s. *Ren-*

getnek - 35. s. Legforróbb *képzeményeink*. - 40. s. Kisérsz sötét pályánkon. - U. vsz. kimaradt.

A' *Tavas*. 13. s. *Üdvözlő dalomat kiöntöm*. - 2—3. vsz. felcserélve, 4—5. vsz. kimaradt.

Lilihez. 10. s. *Kellemeid bimbai*. - 32. s. *Soha ki nem gázolhatsz*. - 37. s. *El ne hagyd*. - 38. s. *erkölcsödet*. - 48. s. *hullámjain*. - 54. s. *Kedves gyermek, szivednek*. - 55. s. *Igy a hiuság törei*. - 56. s. *Soha meg nem ejthetnek*. - 57. s. *ismertetik veled*. - 63. s. *Földi éltednek*. - 71. s. *ha majd arcodon*.

Bacchushoz. 6. s. *Édes áldásod*. - 16. s. *Amor ölében*.

Ilonkámhoz. Cím: *Melisszához*. - 2. s. *Alcid s Pelides*. - 6. s. *Tempe vidámjain*. - 12. s. *dühödő*. - 17. s. *Muzsám mosolygóbb tájakon*.

Az én *kegyesem*. 1. s. *Az én kegyesem*. - 2. s. *De deli*. - 3. s. *Mint egy Gratia*. - 7. s. *Midőn felém*. - 13. s. *Fátyola csendes árnyéka*. - 14. s. *Festi kecsseit*.

Emmihez. Cím: *Esztihez*. - 11. s. *Hirdesse győzedelmét*. - 12. s. *diadalmi paeon*. - 18. s. *Csak édes*.

Amathunt. Cím: *Amathus*. - 14. s. *csörögdegél*. 15. s. *laurus-erdők*. - 18. s. *véreket*.

Dudi. Cím: *Lollihoz*. - 1—2. vsz. új: *Lolli, remek kellemiddel A rózsára homályt vetsz, S szívégető szemekkel Belém ezer tört nevetsz. Szébb vagy te mint a szép Hébe A Dörgő lángölében, Szébb, mint a szép Erycene A kellem bájövében*. - 15. s. *S angyali érzékeny szived*.

Káldi Pálhoz. Cím: *Barátomhoz*. - 1. s. *Ime lassanként*. - *S gyenge rózsáink vele elvirítanak, A kies Tempék, Örömek, Szerelmek Véle enyésznek*. - 6. s. *Éjszakánk*. - 7. s. *örömében*. - 10. s. *tudományi*. - 14. s. *homályít*. - 22. s. *ápolási*. - 23. s. *siralmi*. - 24. s. *idéznek*.

A' *Tsermelyhez*. 2. s. *görgedezéssel*. - 8. s. *csörgeseitekhez*. - 9. s. *Vidd el*. - 22. s. *Tükröd neki*.

A' *Magyarokhoz az 1807-dikben* 6. s. *Adria* 12. s. *A kötelek*. - 13. s. *Te Titusoddal*. - 18. s. *jöjjön*.

Az *estve*. 1. s. *nyers patak*. - *Hallgatott minden s így állt*. - 36. s. *Anadyomene szállt*. - 43. s. *érmeknek*. - 6. s. *terepély*.

Az elválás reménye. 6. s. szivemben. - 8. s. képeletemben. - 17. s. rejtekében. - 23. s. nyoszolyámban. - 25. s. reggel.

Egy leánykához. 6. s. *S mint a zefir.* - tavaszkor. - 15. s. *Minden, de óh, de óh, én.*

A' Mulandóság. 3. s. csörgésétől. - 4. s. setét. 7. s. tölfák - 16. s. ének zeng. - 30. s. döledez. (Másutt is.) - 40. s. Rakásra omladoztak. - 43. s. a mélycsendü éjféleknél. - 56. s. keblétől - 59. s. lankadozva. - 65. s. hörpölték. - 76. s. megtértek a hódítók. - 89. s. Hősek márvány sorompóit.

Bartsimhoz. Cím: Cencimhez. - 20. s. *S e szép ajak...* - 22. s. heverve.

Az fő és szív. Cím: *Fő és szív.* - 1. s. azért. 8. s. *Tán himes Hybla berkén.* - 10. s. *Tán Amor egy leálynak.* - 12. 14. 22. s. *Chloe, Mitzi* helyett.

Az epedő Fillis. Cím: *Phyllis.*

Dudi emlékezete. Cím: *Fannim emlékezete.* 2. s. Hüs öledbe. - 3. s. keservimmel. - 10. 12. s. ölébe, tövébe. - 17. s. itten mosolygott. - 22. s. halkva.

Emmihez. Cím: *Glycere* - 1. s. *Alkonyati.* - 24. s. legelőszőr. - 26. s. sugarát.

Egy hivtelenhez. - 1. s. *Chloe.* - 2. s. *ligetek rejtekiben lebegsz.* - 14. s. üdvezli.

Cloe. 2. s. kalitka. - U. s. *Egy kedvelt szerető.*

A' Feltés. Cím: *Feltés.* - 7. s. *vad dühe harcait.*

Emmi. Cím: *Nelli.* - 1. s. *Hát a szerelem szent lángja.* - 17. s. pillanat. - 20. s. játszodoz, - 25. s. *kinomat mért nem olthatja.* - 35. s. *A csillagok fénysorai.* - 41. s. *Van igaz, van hív szerető.*

A Camena. Cím: *Osztályrészem* - 3. s. ezer vezélyben. - 5. s. *Béke már részem, lekötöm.* - 9. s. *mezeim határa.* - 17. s. *vessen a végzet.* - 27. s. *Caména.* - 28. s. hüves.

Az esdeklő szerelem. Cím: *Esdeklő szerelem.* 7. s. *Az ég békés nyugalma.* - 16. s. *betöltik.* - 33. s. *tekinteted.* - 36. s. *holtig epedni.*

Keszthely. 13. s. *hinaras öblöken.*

Kazintzy és Kis. Cím: *Az én múzsám.* - 7. s. *isteni.* - 13. s. *mérköztem.* - U. s. *üdvezlem.*

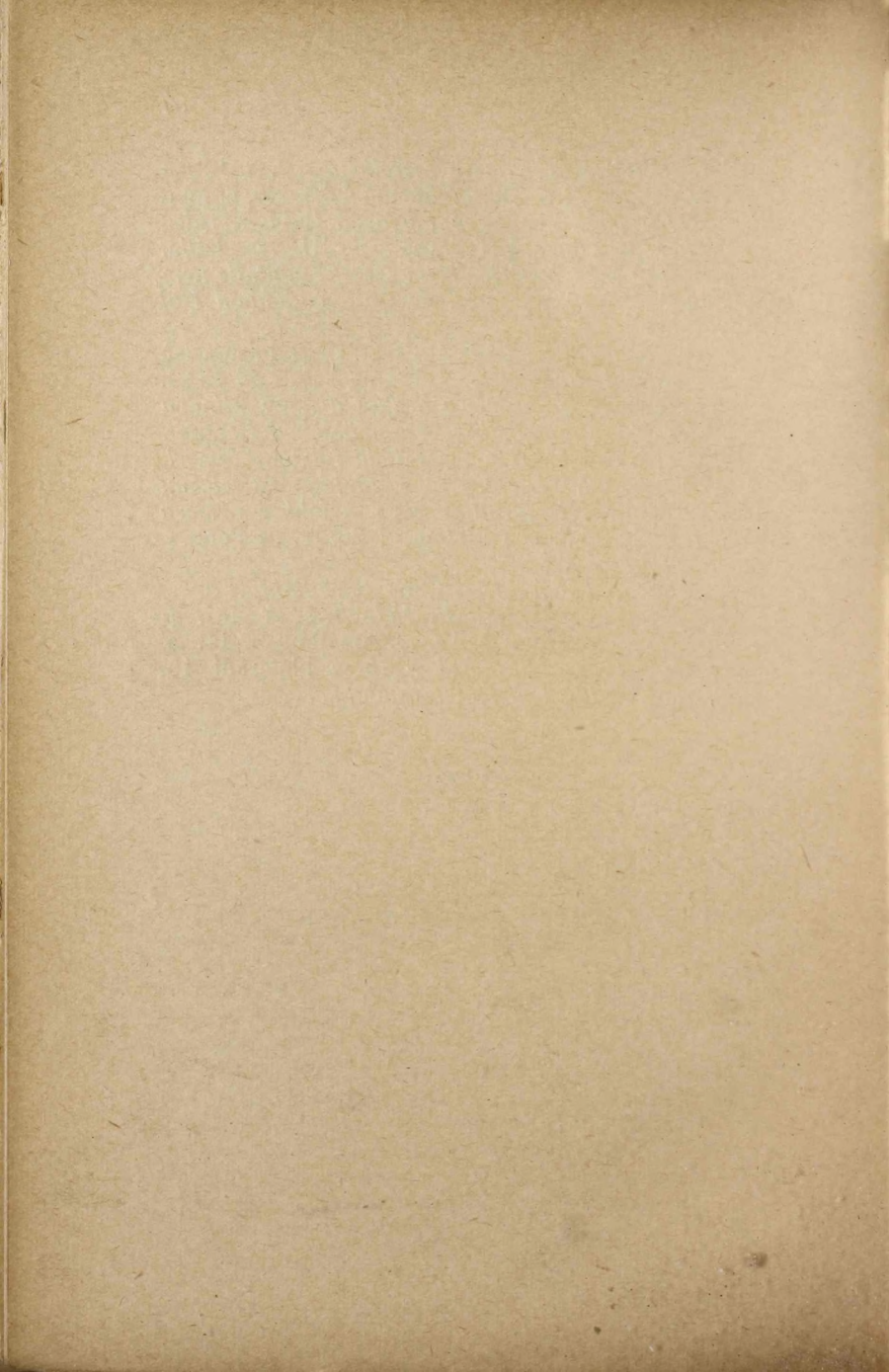
Butsúzás. 19. s. *Sárga képemnek.*

Barátimhoz. 1. s. tüzesen szerettem. - 2. s. Éltem a föld szép... - 3. s. Barna fürtim közt. - 6. s. ama lakója. - 9. s. rekeszt. - 10. s. magasan. - 11. s. rideg sas. - 27. s. S Tibérnek Trónusa... - U. vsz. Látja, és keblét szomorún bezárja. Nem szeret senkit, de nem is gyűlölhét. Szíve óhajt még, de üres vadonban Hal ki nyögése.

Foházkodás. 4. s. tekintet. - 5. s. a legmagasb menny s éther Uránjai. - 6. s. keringenek. - 3. és 4. vsz. felcserélve. - 3. vsz. *Te hoztad a nagy Minden ezer nemét A semmiségből, a te szemöldöked Ronthat, teremthet száz világot, S a nagy idők folyamit kiméri.* - 17. s. színed előtt Dicső. - 18. s. Majdan ha lelkem. - 19. s. hozzád közelb járulhat. 23. s. a jobb s nemesb lelkeknek útján. - 25. s. tekintem. - 26. s. az gonosz. - 27. s. ott is elszórt...

A' Magyar Tudósokhoz. Cím: *Barátimhoz.* 5. s. Andalgó szemeim gerjedező hevén - 7. s. A vig reggeli kor rózsavirányain. - 10. s. Amathus. - 11. s. komoly ész. - 15. s. Laurussal. - 16. s. kimaradt. 16. s. Épít, ront az idő lelke, ezer csudát...

TARTALOM.

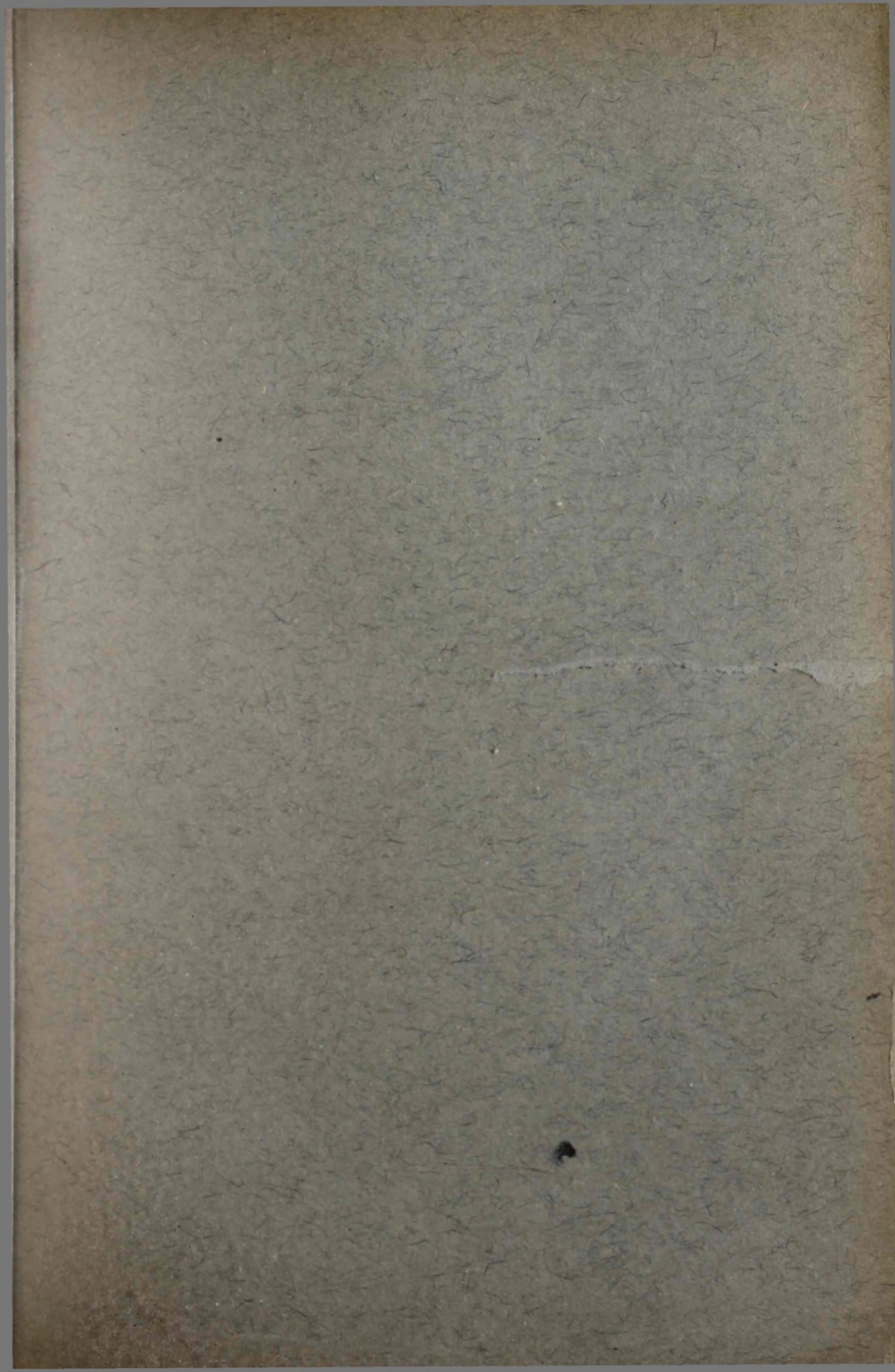
Bevezetés	— — — — —	I—XVI
Kazintzy Ferenc	— — — — —	1
Magyar Ország	— — — — —	1
A' tizenharmadik század	— — — — —	2
Nagy Lajos és Hunyadi Mátyás	— — — — —	4
G. Festetics Györgyhez	— — — — —	6
Virág Benedekhez	— — — — —	7
A' Melancholia	— — — — —	7
A' Megelégedés	— — — — —	8
Péteri Takács Józsefhez	— — — — —	8
A Remete	— — — — —	9
A' Szerelemhez	— — — — —	12
Az élet dele	— — — — —	13
Az Örömhöz	— — — — —	14
Horatiushoz	— — — — —	14
A' Magyarokhoz	— — — — —	15
Tiszt. Kis Jánoshoz	— — — — —	18
A' Magánosság	— — — — —	19
A' felkelt nemességhez a' szombathelyi táborban	— — — — —	20
Hertzeg Eszterházy Miklóshoz	— — — — —	21
Horatz	— — — — —	22
Gróf Szétsenyi Ferentzhez	— — — — —	23
Az Ifjuság	— — — — —	24
A Balaton	— — — — —	24
Vigasztalás	— — — — —	25
Butsuzás Kemenesallyától	— — — — —	26
A felkelt Nemességhez	— — — — —	28
A' szerelem	— — — — —	30
Levél töredék Barátnémhoz	— — — — —	31
Nagy Pálhoz	— — — — —	31
Cloe	— — — — —	32
Egy szilaj Lyánkához	— — — — —	33
Az Esthajnalhoz	— — — — —	33

Kisfaludihoz	—	—	—	—	—	—	34
Az Ősz	—	—	—	—	—	—	35
A' Reggel	—	—	—	—	—	—	36
Gr. Festetits György	—	—	—	—	—	—	37
Az Ulmai Ütközet	—	—	—	—	—	—	37
Görög Demeterhez	—	—	—	—	—	—	38
A' Halál	—	—	—	—	—	—	39
A' Musához	—	—	—	—	—	—	40
Horváth Ádámhoz	—	—	—	—	—	—	42
A' Tavasz	—	—	—	—	—	—	43
Lilihez	—	—	—	—	—	—	44
Bachushoz	—	—	—	—	—	—	46
Ilonkámhoz	—	—	—	—	—	—	47
Az én Kegyesem	—	—	—	—	—	—	48
Emmihez	—	—	—	—	—	—	48
Amathunt	—	—	—	—	—	—	49
Dudi	—	—	—	—	—	—	50
Vénushoz	—	—	—	—	—	—	51
Káldi Pálhoz	—	—	—	—	—	—	51
A' tsermelyhez	—	—	—	—	—	—	52
A' Magyarokhoz az 1807-dikben	—	—	—	—	—	—	53
Az Estve	—	—	—	—	—	—	54
Az elválás reménye	—	—	—	—	—	—	56
Szerelmes bankódás	—	—	—	—	—	—	57
Egy Lánykához	—	—	—	—	—	—	58
A' Mulandóság	—	—	—	—	—	—	59
Bartsimhoz	—	—	—	—	—	—	62
Az fő és szív	—	—	—	—	—	—	63
Az epedő Fillis	—	—	—	—	—	—	63
Dudi emlékezete	—	—	—	—	—	—	64
Emmihez	—	—	—	—	—	—	66
Egy hivtelenhez	—	—	—	—	—	—	67
Natzámhoz	—	—	—	—	—	—	67
Cloe	—	—	—	—	—	—	68
A' féltés	—	—	—	—	—	—	69
Emmi	—	—	—	—	—	—	69
A' Camena	—	—	—	—	—	—	70
Az esdeklő szerelem	—	—	—	—	—	—	71
Keszthely	—	—	—	—	—	—	73
Kazintzy és Kis	—	—	—	—	—	—	73
Butsuzás	—	—	—	—	—	—	74

Barátimhoz	—	—	—	—	—	75
Az első Szerelem	—	—	—	—	—	76
Foházkodás	—	—	—	—	—	76
A' Magyar Tudósokhoz	—	—	—	—	—	77
Függelék: <i>A magyarokhoz győri változata</i>						79
Jegyzetek	—	—	—	—	—	82

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ MERÉNYI OSZKÁR DR.

BERZSENYI KIADVANYOK:

Merényi Oszkár dr. Berzsenyi Dániel: A mezei szorgalom akadályairól. 1932.

U. az. Berzsenyi Dániel Költői Művei. 1936.

U. az. Berzsenyi Dániel Levelezése. 1938.

U. az. Berzsenyi Dániel Versei (Összövegkiadás.) 1938.

U. az. Berzsenyi Dániel ismeretlen niklaji töredékei.
1938.

U. az. Berzsenyi Dánielhez írt kiadatlan levelek. 1938.

U. az. Berzsenyi Dániel Prózai Munkái. Előkészületben.